

„Van-e bennünk türelem, van-e bennünk vissza nem vágó »ellenfélszeretet«, van-e bennünk bizonyosság afelől, hogy az ökumené nem divatjelenség, nem is látszatevékenység s végképp nem a különbségek elkenése, hanem mandátum, amelyet az egyház Ura adott? Nem könnyű, néha nagyon fájdalmas, mégis áldásos feladat.”

► Katolikus dokumentum az egyházzól – 8. oldal

„Nyilvánvaló, hogy a homoszexualitás, illetve a homoszexuális emberek problematikáját sem polgárpukkasztó, provokatív melegparádékkal, sem pedig az ezekre agresszíven reagáló tojás- és sörösüvegdobálással nem lehet megoldani.”

► Homoszexualitás – hogyan viszonyul(junk hozzá?) – 6–7. oldal

„A Bundesligában a gólok és a kimondottan jó meccsek után mindig kihasználta az alkalmat, hogy megmutassam, kinek köszönhetem a futbaltehetségemet. Az alsó pótlómon olyan üzenetek álltak, mint: »Jézus szeret téged!«, »Jézus él« vagy »Jézus hűséges«.”

► J... – 9. oldal

FOTO: SZABÓ ANDRÁS

Csáki András gitárművész és Húvösvölgyi Ildikó színművész Reményik Sándor verseiből készült összeállítást ad elő

Tovább sugározni a fényt

Piliscsabai missziói konferencia

► **Immár hagyománynak számít, hogy július második hetében az Evangélikus Missziói Központ konferenciát szervez a misszióban tevékenykedők, az iránta érdeklődők, illetve a lelki feltöltődésre vágyók számára. Ezúttal minden korosztály képviseltette magát: gyermekek és felnőttek, fiatalok és idősek töltötték meg a piliscsabai Béthel Missziói Otthont. A száztíz résztvevő között voltak magyarok és romák, határon túlról is érkeztek honfitársaink, valamint Angliából és Finnországból is jöttek vendégek. A mottó így hangzott: „Úgy ragyogjon a ti világosságotok..., hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék a ti mennyei Atyákat.” (Mt 5,16)**

„Csillagfejlődés” volt a témája az áhítatoknak. A nyitó estén Gáncs Péter püspök az igazi fényforrásról beszélt (2Kor 4,6), s arról, hogy a keresztyéneknek úgy kell tovább sugározniuk a Jézustól kapott világosságot, ahogyan a csillagok tükrözik a rájuk vetülő fényt. Bakay Péter sárszentlőrinci gyülekezeti munkatárs a fény megtartásáról szólt (2Pt 1,19), amely nem fényűzés, hiszen az Úrnak a hívő életben való jelenléte nem valami extra sajátosság,

lattevője, Orbán Attila partiumi evangélikus lelkész a Karmel hegyi istenítélet (1Kor 18,20–40) alapján az oltár megtisztításáról, a tűz és a víz szükségességéről, a kétféle sántikálás tarthatatlanságáról és a rossz elpusztításáról beszélt. Péntek este a kárpátaljaiak – Jenei Ottó, Cseh Sándor és Kupás Sándorné – szolgáltak három „műfajban”: igehirdetéssel, biznyságtétellel és versekkel.

A jelenlévők előadásokat hallgathattak meg különböző missziós területek-

molt be, melyben a kulcs a bűnvallás és a megtisztulás komolyan vétele volt.

A konferencián a rádiómissziós karakter is hangsúlyos volt. Radosné Lengyel Anna a Magyar Rádióban harmincöt év alatt szerzett tapasztalatait osztotta meg a résztvevőkkel, és személyes példákön keresztül mutatta meg, hogyan van jelen Isten a rádióban. Inga-Lill Rajala, a finn rádiómisszió munkatársa elmondta: Kínában erőteljes ébredés zajlik, többek között az ottani rádiómisszió tevékenységének köszönhetően is; a kínai missziós munkát a finn rádiómisszió anyagilag és imádságban is támogatja. Kifejtette továbbá: saját műsorának készítése során sokszor ő maga is útmutatást kapott Istentől személyes életére. A Györe Balázs vezette vetélkedő célja pedig elsősorban az volt, hogy a jelenlévők bepillantsanak a rádiós munka kulisszatitkaiba, és például egy-egy rövid interjú elkészítésével vagy ötletekkel segítsenek a rádiómisszióban dolgozóknak.

FOTO: SZEVERÉNYI MÁTYÁS

hanem az alap. Krisztus tanítványáról sugárzik, hogy kit követ (Fil 2,14–16a) – ezt Ilyés Brigitta angolista lelkész egy mesével is illusztrálta: Mr. Boldog példájával, aki néhány együtt töltött nap alatt képes megváltoztatni Mr. Búskomor életét. A záró istentiszteleten az ige (Mt 5,14–16) magyar, finn, szlovák, beás és angol nyelven hangzott el, s ennek alapján Szeverényi János országos missziói lelkész Isten országáról beszélt, mely mennyei Jeruzsálemként majd a jövőben teljesebbé ki, de már most elkezdődik annak az életében, aki megengedi Istennek, hogy áttetszővé tegye őt.

A csütörtök esti evangélicizáció szolgál-

ról. Szalai András, az Apológia Kutatóközpont munkatársa a hitvédelem mai kérdéseit ismertette, kiemelve a tisztánlátás fontosságát a különböző vallási csoportok tanításával kapcsolatban, illetve ennek nehézségét. Ilyés Brigitta a nagy-britanniai szekularizált társadalomban kialakult missziós módszerekből adott ízelítőt. Mint elmondta, a keresztyén kávéházakban lelki beszélgetés és evangéliumhirdetés is zajlik, az istentiszteletre tartó „gyalogvonalat” pedig az olyan gyermekeket gyűjti össze, akiket a szülők egyébként nem vinnének el a templomba. Orbán Attila, aki misszionáriusként járt a zulus földjén, a dél-afrikai népcsoportban történt ébredésről szá-

Biznyságtételre Hulej Enikő, Klacsán Szilvia és Sánta Ágnes kapott felkérést. Jézus sorsfordító munkálkodása éppúgy fontos és látható egy keresztyén családban nevelkedett ember életében, mint a nagy mélységet megjárta, egykori szkinhed lány megtéréseben vagy a munkahelyén az evangéliumot hirdető fiatal szavaiban.

Két kulturális est színesítette a programot. Badin Ádám felvidéki előadóművész palóc meséket mondott el, a Reményik Sándor verseiből készült összeállítás pedig Húvösvölgyi Ildikó színművész és Csáki András gitárművész megragadó tolmácsolásában hangzott fel.

■ H. E.

Harc a múltért

Néha aggódom a múltért. Valamikor középiskolás koromban kezdődött az egész, amikor Orwell 1984 című regényét először olvastam végig – a diktatórikus gondolkodásmódról, amely nemcsak a jövőt falja fel, hanem a múltat is, hogy fel tudjon mutatni valamit létének igazolására. A könyvet felidézve szinte most is hallok a serényen kattogó nyomdagépeket, melyeken rendületlenül nyomják újra a régi, de naponta átszerkesztett újságokat, mert megváltozott a hatalom vélekedése arról, mi és hogyan is történt „valójában” évtizedekkel, évszázadokkal korábban. Csak tudjon ezzel lépést tartani mindenki, aki nem akar megengedhetetlen és üldözendő emlékeket őrizni – ahogy Orwell látta – 1984-ben...

„A múltat végképp eltörölni” – harsogott nálunk is évtizedeken át a lelkesítő jelszó, s mintha még ma is elegendő lenne gyorsan körbesimítani a bűvészilinder karimáját, hogy hipp és hopp: elnyelje a nem kívánatos emlékeket. Megrendelésre aztán mindig akad valaki arra is, hogy ezt teljes meggyőződéssel az események más értelmezésének nevezze. S a ma már alig kattogó nyomdagépek is többnyire hűségesen teljesítik a feladatot a lelkesült terjesztésben: „a múltat más-képp eltörölni”. Csakhogy lehet-e csupán egy új értelmezéssel megváltoztatni azt, ami történt? Szabad-e a valóságos eseményeket kedvünk szerint kihagyni, változtatni, esetleg átformálni a kívánatos öszkép érdekében? Más szóval: rendjén van-e, hogy ma nehéz megmondani, milyen is lesz a múltunk jövőre?

Nemrég adták hírül amerikai tudósok, hogy az agykutatás újabb eredményeként a kellemetlen múltbeli emlékek kitörölhetőek lesznek. A felfedezés szerint azonosítható az emberi agynak az a része, ahol ezek a negatív információk raktározódnak, s amelynek működését az ember visszaszorítani igyekszik.

Ezzel persze a tudomány semmi mást nem tett, mint hogy igazolta, amit eddig is tudtunk: az ember menekül bűnei és szorongató emlékei elől, és életben maradása érdekében szabadulni igyekszik tőlük. Csupán azt nehéz belátni, miként is lehetne ezeket, mint egy számítógép memóriájából az adatokat, egyetlen gombnyomással kitörölni! S ha a bűnök nyomát el lehetne is mosni az agyban,

vajon a következményeik is varázsütésre eltűnének-e a világból?

Úgy tűnik tehát, hogy a múlt, az emlékezés gyógyulása továbbra is azon az úton a leghatékonyabb, amelyet a Szentírás évezredek óta hirdet, s amelyet nem úgy ismerünk, hogy a történetek átértelmezése vagy eltagadása, hanem úgy, hogy bűnbánat és bűnbocsánat. Ezért megrázó a mai világban is József Attila egyenes szava: „Elegendő / harc, hogy a multat be kell vallani.”

Ezért szükségünk van az emlékezésre, szükségünk van olyan emberekre, akik következetesen tartják magukat ahhoz, ami történt. Országunk viharos történelmében a biztonság egyik erőssége, ha az erre hivatottak öröködnék a történelmi igazodási pontok épen maradása fölött. Mert az igazságra való emlékezés éppen az emberi méltóság egyik legfontosabb vonása, amely összekötheti, sőt hasonlósá vá teheti az embert az őt alkotó Istennel – hiszen Isten mindent a maga valóságában ismer. Afelől persze nem lehet kétségünk, hogy a szintiszta igazságot csupán ő ismeri, az azonban mindig emberi bukácsunk kézzelfogható jele, ha saját boldogulásunk, világképünk, kényelmünk vagy dicsőségünk miatt képesek vagyunk szándékosan mindent összemosni, eltagadni vagy ködbe burkolni.

Az ókori Róma egyik rettegett büntetési formája volt az úgynevezett „damnatio memoriae”, amikor az elítélt ember létezésére vonatkozó minden adatot, utalást és jelzést kitöröltek mindenhonnan. Ezzel mintegy törölték a valaha is éltek köréből, mintha nem is lett volna sohasem. S éppen ez a mindenkor ember legfőbb rettegése: semmivé válni, mintha léte vagy nemléte teljesen mindegy volna.

Milyen megdöbbentő a Szentírás viaszgatalása, hogy Isten ezzel szemben emlékeztetőbe vési az embert, számon tartja a mennyei könyvekben, emlékezik mindnyájunkra úgy, amint vagyunk: negatív és pozitív oldalunkkal együtt! Az ókori történetés álma, hogy mindez „harag és részrehajlás nélkül” ítéltessék meg, csak Krisztus előtt válhat majd valóra irtalmas és igaz megítélésben. Addig azonban nemcsak elegendő, de szükséges és elkerülhetetlen harc is, hogy az életben maradás érdekében a múltat be kell vallani.

■ KORÁNYI ANDRÁS

Otthonra találás

Diakóniai házat szenteltek Nagybányán

► **Újabb ingatlannal gazdagodott a Nagybányai Evangélikus-Lutheránus Egyházközség. Zelenák József püspökhelyettes, esperes július 7-én szentelte fel az új gyülekezeti otthont épületét, amely a tervek szerint sokrétű tevékenységnek ad majd helyet.**

Köncze Geréb Árpád esperes, helyi lelkész elmondta, hogy az új házban különféle összejövetelekre, szeretetvendégségekre éppúgy lehetőség nyílik, mint ifjúsági találkozókra, nőgyűléti alkalmakra és nem utolsósorban a diakóniai munkára. „Az új gyülekezeti otthonban a diakóniára szeretnénk fektetni a hangsúlyt, hiszen

sok rászoruló él gyülekezetünkben. Úgy tervezzük, hogy a szeretetvendégségek mellett alapvető élelmiszerekből összeállított csomagokkal járulunk hozzá egy-egy család mindennapi betevőjéhez. E munkához a Gustav-Adolf-Werk biztosítja az anyagi háttérrel” – fejtette ki az esperes.

Az ünnepi istentiszteleten Zelenák József a 90. zsoltár első két verse alapján közvetítette Isten üzenetét a gyülekezetnek. „Napjainkban bármit lehet építeni: palotát, nyaralókat – de mindhiába dolgozunk, építkezünk, ha nem találjuk meg otthonunkat, nem találunk otthonra Istennél. Ma hajlékot szentelünk, nem díszeset, nem palotát, hanem egy szeretetotthont, diakóniai házat.”

► Folytatás a 3. oldalon

É L Ő V Í Z

Paradicsomdobálás

„Másfél tonna, egy kamionnyi paradicsom »esett áldozatul« az első mórahalmi paradicsomfesztiválon. Szerencsére a versengő csapatok nem vesztettek embert, csak a ruhájuk sérült, de az agyon. Hét csapat mérkőzött egymással a paradicsom-paintballversenyen, akik fehér, illetve sárga színű trikóikban dobálták egymást az ízes, kiváló minőségű mórahalmi paradicsommal.”

„Téged ez valóban ennyire irritál?” – kérdezte csodálkozva az egyik ismerősöm, amikor megmutattam neki a fenti újsághírt. Kérdésére őszintén bevallottam, hogy igen, engem évről évre elkésztettek ezek az alkalmak. Nemcsak az itthoniak, hanem a külföldiek is. Nemcsak a paradicsomdobáló versenyek, hanem a ketchuppal teli medencében való fürdözések is. Azt gondolom, egy célba dobó versenyhez különböző méretű és alapanyagú labdák tökéletesen megfelelnek – nincs szükség ehhez több tonna kiváló minőségű paradicsomra. Ha valaki medencepartit szervez, arra remekül alkalmas a víz vagy a hab, de nem több hektoliter paradicsomlé.

Amikor napi imádságunkban mindennapi kenyeret, tágabb értelemben véve változatosan megterített asztalt kérünk, amikor gyerekeinket az étel tiszteltetére, nem pedig a pocskolására tanítjuk, akkor nagyon nem helyénvalóak ezek a sokak által talán viccesnek tartott alkalmak. Ha bő a termék, azért hálát kell adni, nem pedig egymáshoz hajigálni.

Nem vagyok szociális gondokat megoldó mágus, de álmodnom talán szabad. Az egy-egy ilyen alkalom megrendezésére és reklámjába fektetett pénzt, időt és energiát nem lehetne inkább annak megszervezésére fordítani, hogy ez az amúgy is felesleges mennyiségű, szétdobált zöldség a szociális rászorultakhoz jusson? Lehet, hogy túl naiv a kérdés, de megpróbálta már ezt valaki? Pedig érdemes lenne – még akkor is, ha egy paradicsomdobáló verseny hangulata sokkal „bulibb”, mint az esetleg csendben hálálkodó rászorultak látványa.

■ BODA ZSUZSA

WEÖRES SÁNDOR

Egysoros vers

Isten rajtad: végtelen könny; Isten benned: végtelen mosoly.

SEMPER REFORMANDA

„Mert ha bűneinket nem vetjük Krisztusra, hanem eltűnjük, hogy szívünkben maradjanak, és lelkiismeretünkben szóhoz jussanak, akkor sohasem szabadulunk meg tőlük, mert egyre erősebbek lesznek, és örökké elevenek maradnak. Ha viszont azt látjuk, hogy bűneinket Krisztus hordozza, és le is győzi őket feltámadása erejével – ha ezt mi bátran hisszük –, akkor bűneink valóban halottak már, és megvannak semmisítve. Végére is Krisztuson nem maradhattak életben. Az ő feltámadása elnyelte őket. A feltámadott Krisztuson a bűn többé már nem képes sebet ejteni, és már semmilyen gyötrelmet sem okozhat neki. Bűn nem érintheti többé úgy, hogy nyomot hagyjon rajta. Ezért mondja Szent Pál is Róm 4,25-ben, hogy Krisztus meghalt bűneinkért, és feltámadt megigazulásunkra, azaz szenvedésében tette ismertté és így fojtotta meg minden bűnünket; feltámadásával pedig igazgá tesz minket és szabaddá minden bűntől, ha csakugyan hiszünk benne.”

► Luther Márton: Hogyan szemléljük Krisztus szenvedését? (Véghegyi Antal fordítása)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 7. VASÁRNAP – 2MÓZ 16,2–3;11–18

Mindennapi kenyerünket...

A VASÁRNAP IGÉJE

szet rendjébe. Minden erejével, minden szeretetével azon van, hogy meglegyen gyermekeinek mindaz, ami az élethez szükséges. Jézus, az emberré lett Isten így tanúskodik az isteni hozzáállásról: „...én azért jöttem, hogy életük legyen, sőt bőségben éljenek.” (Jn 10,10)

A nép morog, az ember elégedetlenkedik, s ez mit sem változtat azon, hogy Isten gondoskodik. Felhossa napját jókra és gonoszokra, magot ad a magvetőnek, ennivalót az éhesnek, gyógyulást a betegnek, reményt a reménytelennek. Azt adja, amire szükség van. „Szedjen belőle mindenki, amennyit meg tud enni...” (16. vers)

Isten gondviselő munkájának nemcsak élvezői, de segítői is vagyunk. Ő úgy visel ránk gondot, hogy erőt ad az öngondoskodáshoz, máskor úgy, hogy embereket ad mellénk, s minket mások felé fordít. S ha az ő jóságát továbbító kölcsönös emberi segítség kevés, belenyúl a folyamatokba, és úgy rendezi el életünket. Megadja, amire szükség van.

S itt érünk el igénk harmadik témájához: Isten-közeli megelégedettség. Arról olvasunk, hogy jutott elég, de nem volt fölösleg. Jó dolgokkal kapcsolatban nem

sűrűn hangzik el: elég. Habzsoló világban semmi nem elég. Mindig mindentől több kell. Elégedetlen emberek vagyunk. Miért van így? Valójában azért, mert amire vágyunk, amit gyűjtögetünk, amit birtokolni akarunk, nem tud eltölteni. Ideig-óráig telítettségérzést ad, de nem elégít meg. Messze vagyunk Fülöp apostol mondatától: „Uram, mutasd meg nekünk az Atyát, és az elég nekünk!” (Jn 14,8) Távolinak tűnik Pál apostol magatartása, aki tudott szűkölködni és tudott bővelkedni... (Fil 4,12)

Vagy a kettő mégis közel hozható? Igen, sőt össze is tartozik. Ha meglátjuk – gondoskodó szeretetében – az Isten, akkor az már elég nekünk. Akkor ártétkelődnek dolgok, más fénybe kerülnek az értékek, újradefiniáljuk a „szűkös” és a „bőséges” fogalmát. Isten közelében a kevés is elég, és a sok sem veszélyforrás. Az életben minden az Isten közelében, öve összefüggésben értelmezhető. Ha Isten közelében vagyok, akkor elég a pusztai manna, akkor jönnek a húst adó fürjek, akkor a két halból és az öt kenyérből jóllakik ötezer ember.

■ HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

Imádkozzunk! Urunk, ha ránézünk valamire, és tanácstalanul kérdezzük, „mi ez”, segíts észrevenni és megköszönve kimondani: „Ez az, amit az Úr adott.” Hála neked gondoskodó jóságodért. Ámen.

Oratio œcumenica

[Lelkész:] Imádkozzunk! Úr Jézus Krisztus! Szánd meg földön küzdő egyházadat, és erősítsd hitünket, hogy imádságunk kedves legyen a mennyei Atya előtt!

[Lektor:] Urunk, tisztíts meg és egyesítsd egyházadat, hogy szolgálata nyomán teljes legyen a föld ismeretteddel, és minden ember eljusson az üdvösségre. Kérünk téged,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Urunk, add, hogy egyházunkban a lelki ajándékok különbözősége se vetelkedést, se viszálykodást ne okozzon. Taníts bennünket egymást szeretetben hordozni. Add, hogy a téged keresők lelki otthonra leljenek köztünk. Kérünk téged,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Urunk, kérünk, oszlass el minden előítéletet a nemzetek között, és csitítsd mindenhol a gyűlöletet és ellenségeskedést, hogy minden teremtményed békében élhessen. Kérünk téged,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Urunk, könyörülj országunkon, add, hogy a föld meghozza termését, és minden becsülettel végzett munkát tégy gyümölcsözővé, hogy minden időben megelégedve áldhassunk gondoskodó szeretetedért. Kérünk téged,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Urunk, könyörülj azokon, akiket a javak bősége kísért, és azokon is, akikben a szegénység támaszt kétséget gondviselésed felől. Az erőseket őrizd

meg az elbizakodástól, és te magad légy a gyengék ereje. Kérünk téged,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lektor:] Urunk, adj reménységet a csüggedőknek, vigaszt a gyászolóknak, gyógyulást a betegeknek, és vezess az örök hazába minden haldoklót. Kérünk téged,

[Gyülekezet:] Urunk, hallgass meg minket!

[Lelkész:] Úr Jézus Krisztus! Légy velünk nap mint nap kegyelmeddel, hogy minden kísértést legyőzve meglássuk örökkévaló országod dicsőségét, ahol minden térd előtted hajol meg, és minden nyelv téged magasztal az Atyával és a Szentlélekkel együtt, örökkön-örökké.

[Gyülekezet:] Ámen.

AKI TITEKET HALLGAT...

Az ébresztő igehirdetés

...itt van már az óra, amikor fel kell ébrednetek az álomból.” (Róm 13,11)

Gyermekkorom kedves mesealakja volt Misi Mókus, aki abba a rövid mondatba foglalta életbölcességét, hogy „enni meg aludni jó”. Ma már tudom, hogy Tersánszky Józsi Jenő nem a mókusokról, hanem rólunk, emberekről írta meséjét. És amikor elnézem gyülekezeteink tagjait, buzgó, templomba járó embereket, egyházunk lelki csendességét, amelyben békésen hangzik a lelki eledellel jóllakott szolid horkolásduruzsolása, akkor eszembe jut Misi Mókus: „enni meg aludni jó”.

Valahol mégis igaza van Misi Mókusnak. Egy dolgozó nap végeztével jó asztalhoz ülni, pótolni az elvesztett energiát, és jó a jól végzett munka örömeivel megelégedettségével pihentető álomra hajtani fejünket, hogy másnap is legyen erőnk a tennivalóhoz. De ő nem így gondolta. Egy régi mondás azt tartja: nem azért élünk, hogy együnk, hanem azért eszünk, hogy éljünk. Ha az élet céljává lesz az evés és alvás, az egészségtelen.

Ha valaki még mindig nem egészen jött rá, hogy miről is szól ez az írás, akkor elárulom. Azokról az emberekről, akik Isten igéjét hallják, de nem cselekszik. Rólunk. Akikről Jézus azt mondja: „Aki pedig hallja tőlem ezeket a beszédeket, de nem cselekszi, hasonló lesz a bolond emberhez, aki homokra építette a házat. És ömlött a zápor, és jöttek az árvizek, feltámadtak a szelek, és beleütköztek abba a házba; az összeomlott, és teljesen elpusztult.” (Mt 7,26–27)

Sokszor hallunk hírt emberekről, akiket álmlukban ért a tragédia. Álmlukban égtek bent a házban, álmlukban lepte meg őket árvíz, álmlukban dőlt össze földrengésben az épület, és ők nem tudtak elmenekülni, mert aludtak, nem ébredtek fel. Vagy mire felriadtak, akkor már késő volt. Elveszték, mert aludtak. Közben talán még szépeket is álmodtak.

Miért van szükség az ébresztő igehirdetésre? Azért, mert „aki pedig nem hisz, elkárhozik” (Mk 16,16). Csak a rövidség kedvéért választottam éppen ezt a jézusi szót, de az evangéliumokban és az egész Bibliában számtalan helyen szól az ige arról a halálos veszedelemről, amelyben élünk: a kárhozatról. Amellyel úgy teszünk, mint a három majom, amelyek

IGE+HIRDETŐ

befogják a szemüket, a fülüket, a szájukat. Nem akarom látni, nem akarom hallani, nem akarok beszélni róla.

A *buyufa* alatt című könyvben egy kismajom nem akarja elhinni az idősebbeknek, hogy veszélyes lemenni a folyópartra, mert ott él a krokodil, amelyik majmokra vadászik. A kismajom azt mondja, ez az egész krokodiltörténet csak mese. Egy szép holdvilágos estén elhatározza, hogy bizony lemegy a folyóhoz. Útközben azzal biztatja magát, hogy mondogatja: nem létezik krokodil. Egyszer csak mély kacagást hall, és egy dörmögő hang azt mondja: „Haha, én nem létezem? Most már te nem létezel, kismajom.”

Sokan mondják, hogy nincs kárhozat, nincs ítélet, hiszen Isten szerető Isten. Ne beszéljünk bűnről, ítéletről, kárhozatról, beszéljünk Isten szeretetéről. De aki nincs tudatában elveszett és elkárho-

zott voltának, azt miért is érdekelné Isten szeretete? Miért venné komolyan a hitet, az Istennek való engedelmisséget, a szent életet, amely nélkül pedig senki nem látja meg Isten országát (lásd Zsid 12,9-14)?

Az ébresztő igehirdetés nem megnyugt, hanem felkavar. Rámutat arra, hogy nincs minden rendben velünk. Mint amikor az orvos megmondja valakinek, hogy beteg, és ha nem tesz semmit, meg fog halni.

A bűnből való menekülés egyetlen útja Jézus Krisztus, az ő keresztje. Aki nem veszi komolyan, nem tekinti halálos, kárhozatos veszedelemnek a bűnt, az nem veszi komolyan Jézus keresztjét sem. Az ébresztő igehirdetés azért mutat rá a bűn komolyságára, hogy a kereszt, a megváltás komolyságára is ráébredjünk. Luther Márton szerint a keresztred, az üdvösséghez a megrettent, felébredt lelkiismereten keresztül vezet az út.

Szükség van hát az ébresztő igehirdetésre. Szükség van arra, hogy az evangélium teljes egészében hangozzék, törvényt, ítéletet és kegyelmet, üdvösséget egyszerre hirdessen.

■ BALICZA IVÁN

Isten nem személyválogató

Rendhagyó beszámoló a piliscsabai EKME-konferenciáról

E sorok írója püspöki titkárként no meg újságíróként és szerkesztőként különösen is igyekszik minden egyházi szervezettől, egyesülettől, szerveződéstől egyenlő távolságot tartani, így védve magát az elfoglaltság kísértésétől. Számomra mindegyik közösségünk fontos. Állítom ezt annak ellenére is, hogy néhány évvel ezelőtt az Evangelikus Külmisziói Egyesület (EKME) elnöksége azzal a kéréssel fordult hozzám, hogy az általam szerkesztett *Dunántúli Harangszó* című periodika negyedévenként fogadja be, jelentesse meg körleveleiket. Így az egyesület hírei eljutnak az újság olvasóhoz, és cserébe a külmisziót prátoló tagjaik is megkapják az újságot...

jükről, majd hazánkban találtak otthonra, szabadságra. Bizonyágtételüket hallgatva megfogalmazódott bennem, hogy a harmadik világból most még csak menekülteként jönnek hozzánk emberek, de hamarosan misszionáriusokat fognak küldeni...

Két külföldi vendége is volt a konferenciának. *Heikki Hilvo*, a finn misszió (FELM) munkatársa szemléletes módon számolt be a hozzá tartozó távolkeleti országokban, különös tekintettel a Tajvanon végzett missziói szolgálatokról; ez utóbbiban ő maga is részt vett. Elmondta, hogy ma kétszázhatvan finn misszionárius szolgál Ázsiában, a Közel-Keleten, az Ural vidékén (nyelvokona-

pot egy piciny rézkeresztet. Ezeket libériai testvéreink készítették a polgárháború után szerteszét heverő, üres töltényhüvelyekből, a halál helyett a Jézusban kapott életet hirdetve. Ez a misszió feladata is, az élet hirdetése. Hermann Vorländer elmondta még, hogy Kínában nagy az éhség Isten igéjére. Ma közel százmillióra tehető az ottani keresztények száma. Az Amidy Alapítványon keresztül már ötvenmillió példányban jelenhetett meg a kínai fordítású Biblia.

A programok keretében *Szeverényi János* országos missziói lelkész is tartott előadást a konferencián, illetve Joób Olivér személyesen vallott az egykori menekültek között Európa több országában végzett lelkigondozói szolgálatáról, *Breboszy Gyula* nyugalmazott lelkész pedig a nemrég megjelent Podmaniczky-könyvet mutatta be. A konferencia zárónapján *Gáncs Péter* püspök tartott úrvacsorai istentiszteletet.

A külmisziói konferenciával párhuzamosan gyermektábor is volt Piliscsában. Ebben gyermekeim is átélhették a testvéri közösséget. Feleségem, *Menyesné Uram Zsuzsa* lelkész a délutáni bibliakörök vezetésében kapott feladatot, így családi szolgálattá is alakult a meghívás.

Hazaérve erről az alkalomról örömmel nyugtázhatom, hogy kár lett volna elszalasztani a lehetőséget. És hálás vagyok azért, hogy részt vehettünk az Evangelikus Külmisziói Egyesület idei nyári konferenciáján. Mert itt is megtapasztalhattuk, hogy Isten valóban nem személyválogató!

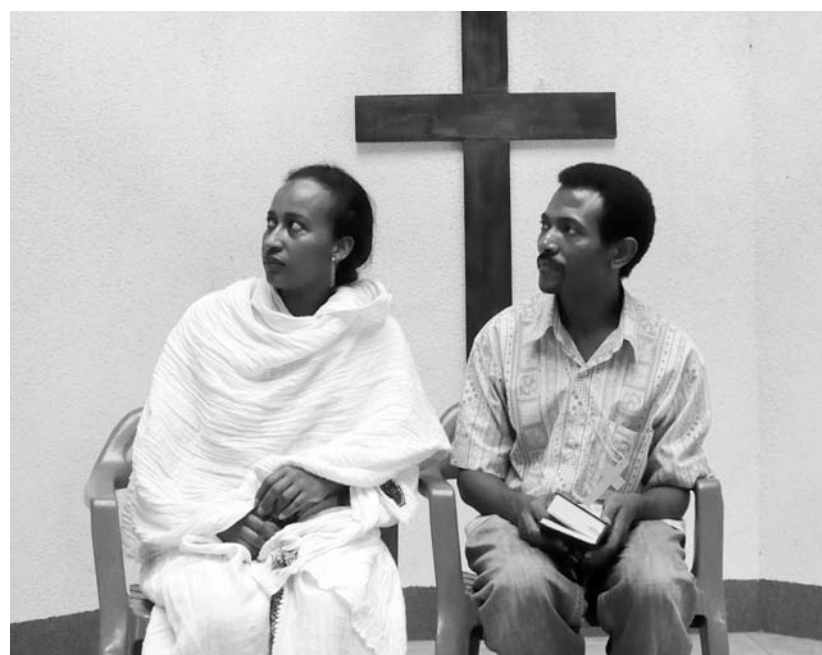
■ MENYES GYULA

Valamikor tavasszal éppen egy ilyen mellékletet tördeltem, amikor *B. Pintér Márta*, az egyesület lelkészi elnöke azzal a kéréssel fordult hozzám, hogy vállalam el a nyári piliscsabai konferenciájukon – *Joób Olivér* zürichi nyugalmazott lelkéssel együtt – az evangélikációs alkalmak szolgálatát. Nehéz lett volna nemet mondani, hiszen egy ilyen alkalom jó lehetőség az egykori ostffyasszonyfai elődömmel, valamint az olvasókkal való találkozásra is. Bátorított a hét mottója – „Isten nem személyválogató” (ApCsel 10,34b) –, valamint az elnökségnek az a figyelmeztetése, hogy bármely munkaterületen dolgozom is egyházunkban, én elsősorban lelkész vagyok. Joób Olivérrel előzetesen úgy beszéltük meg, hogy ő reggelente bibliatanulmányt tart Kornéliusz története alapján (ApCsel 10), én pedig az esti evangélikációs alkalmakon hirdetek igét az evangélium pogányok közötti terjedéséről a samáriai asszony, a kapernaumi százados és az etióp főember megtérésének története alapján.

Ilyen előzmények után jött el a várva várt nap, július 8-a, a konferencia nyitónapja. Rögtön az első este egy etióp családdal ismerkedhettünk meg, amelyek tagjai a hitük miatt elszorított üldözés következtében menekültek el szülőföld-

ink között), valamint Afrikában és Latin-Amerikában. A másik vendég, *Dr. Hermann Vorländer* – a 2007 januárjától *Mission EineWelt* nevet viselő bajor missziói intézet igazgatója – bemutatta mindazokat az országokat, ahol közel ötven misszionáriusuk és huszonöt önkéntesük szolgál. Ajándékként minden résztvevő ka-

Az etióp Melesh házaspár

Diakóniai házat szenteltek Nagybányán

◀ Folytatás az 1. oldalról

„Egy olyan házat – folytatta az esperes –, ahol bárki otthonra találhat. Fontos ez a ház, főleg egy olyan világban, ahol mindenki keres, rohan valami után. Olyan lelki ház ez – fiataloknak és időseknek egyaránt –, ahol a kereső ember talál valamit, és nem akármilyen vigaszt, reményt, szeretetet” – hangzott el az ígértetésben.

Kishegyi Endre, a gyülekezet felügyelője röviden ismertette a ház építésének történetét. A munkát 1999-ben kezdték el. „Az

Az ünnepséget külföldi vendégek, valamint városi előljárók is megtisztelték jelenlétükkel. Magyarországról *Lupták György*, a Bács-Kiskun Egyházmegye, illetve *Győri Gábor*, a Pesti Egyházmegye esperese vett részt az ünnepségen, a városi vezetők közül pedig *Ludescher István* alpolgármester és *Bónis István* parlamenti képviselő volt jelen.

Az ünnepi istentisztelet után szeretetvendégségre került sor. Ezen *Rigán Csaba* másodfelügyelő e sorok írójának elmondta: „Eddig nem volt külön he-

építkezés azért tartott ilyen sokáig, mert a ház főképpen a gyülekezet anyagi áldozatvállalásával épült. Nem akármilyen, hiszen a munkálatok összes költsége mintegy negyvenhatezer új lej volt (körülbelül 3,8 millió forint – a szerk.). Köszönet jár ezért mindenkinek. Még mindig van munka, de hála Istennek, az épület működőképes” – zárta ismertetőjét a felügyelő.

lyisége a gyülekezetnek, de most már gazdagodtunk egy olyan házzal, amely az otthonunk lesz. Majd az idő mondja meg, hogy mennyire tudjuk kihasználni, de mindenképpen remélem, hogy betölti a rendeltetését. Mindenesetre jó ötlete volt annak, aki ezt kitálalta.”

■ GÖDRI B. ALPÁR

Pályázat lelkészi állásra

Megüresedett a Nyáregyházi Evangelikus Egyházközség lelkészi állása. A lelkészválasztást előkészítő folyamat a meghirdetés szakaszába lépett. Az egyházközség várja azoknak a lelkészeknek a jelentkezését, akik szolgálatukat szívesen folytatnák Nyáregyházán, illetve a Dánszentmiklóson és Újlengyelben levő szórványokban.

Az elvégzendő szolgálatról, a körülményekről és a díjlevelekről részletes információ kérhető a Dél-Pest Megyei Evangelikus Egyházmegye Esperesi Hivatalában (2721 Pilis, Kossuth Lajos u. 34.). E-mail a gyorgy.kramer@lutheran.hu címre kérünk; személyes kapcsolatfelvétel a 20/824-2966-os egyházi mobilszámon vagy a 30/626-8309-es telefonszámon lehetséges. A pályázatokat (önéletrajz pályaképpel, motiváció ismertetése, a gyülekezeti szolgálatra vonatkozó tervek, elképzelések) postai úton 2007. augusztus 15-ig (postabélyeg kelte) a Dél-Pest Megyei Evangelikus Egyházmegye Esperesi Hivatalába kell megküldeni.

A gyülekezet presbitériuma fenntartja a jogot, hogy a pályázatokat előzetesen értékelje. Az új lelkész megválasztásáról a törvényben meghatározott eljárás szerint a gyülekezet közgyűlése dönt.

Visszhangok Paks után

ÉGTÁJOLÓ

► Remélem, lapunk olvasóinak még nincsen „Paks-mérgezésük”... Meggyőződésem, hogy igen fontos egyházi rendezvényeink – alapos előkészítést és lebonyolítást követő – komoly, széles körű, felelős kiértékelése. Ez gyakran elmarad időhiányra hivatkozva. Emiatt nehezen tanulunk a magunk és mások hibáiból. Kísért a veszély, hogy hamar elfelejtjük a jót és rosszat egyaránt. Az ideai találkozó után első ízben nyílt lehetőség az internetes visszajelzésre is, a talalkozo@lutheran.hu címen. Ez még ma is él, akárcsak a találkozó honlapja (<http://talalkozo.lutheran.hu>), amely színes fotókkal segít felidézni a paksi élményeket.

Az első visszajelzést hazafelé, az autóban kaptam. SMS-ben, alig egy órával a záróalkalom után: „Köszönjük az istentiszteletet, az ígértetést, a Duna-part békéjét! Jó volt, hatott ránk! Pilisiek”

Természetesen ennél kritikusabb visszhangokat is kaptunk. Ezek közül elsősorban a találkozó két fókuszával, a szombat délelőtti plenáris beszélgetéssel, illetve a vízparti istentisztelettel kapcsolatos észrevételekből tallózok.

A főtémát, a megbékélés teológiai aspektusait feltáró ökömenikus diskussziót néhányan túl töménynek és hosszúnak ítélték. Komolyan véve minden építő kritikát, úgy érzem, hogy bizonyos tekintetben történelmi „áttörések”, fordulatnak lehattunk tanúi a paksi sportcsarnokban. Ezt némi túlzással

akár a teológia „rehabilitálásának” is tekinthetjük. Végre megkockáztattuk és elhittük, hogy a teológia legalább olyan fontos és életközeli tudomány, mint a napjainkban sztárolt pszichológia, szociológia, ökológia stb. A teológia az egész egyház, mi több, a teljes élet, az örök élet tudománya. Megújuló feladatunk ezt lefordítani, transzformálni, fogaszthatóvá tenni az átlag gyülekezeti tag, a „tömeg” számára. Erre tettek biztató kísérletet a disputa tudós résztvevői, akik nem becsülték le, hanem felértékeltek hallgatóságukat.

Elkötelező drága protestáns örökségünk szerint nem kiskorúsíthatjuk egyházunk népet. Gondolkozni, együtt gondolkodni, tovább gondolkodni – nem csupán néhány kiváltságos teológus

joga és kötelessége. Mindenki esélyes a Szentlélek által megvilágosított értelem ajándékára.

Ugyanakkor egészséges igény, hogy a teológiát más tudományokkal is konfrontáljuk. Aligha cáfolható az a kritika, mely szerint kicsit „belterjesre” sikeredett a találkozó hivatalos programja. De talán bocsánatos bűn, érthető és védhető, ha először egymás között, önmagunkkal szeretnénk tisztázni a keresztény hit néhány alapkérdését. Ezt viszont követnie kell a nyitásnak, a kilépésnek, az őszinte dialóguskészségnek azzal a külvilággal, amelyben nemcsak benne élünk; ebbe a világba, ezért a világgal küldöttünk el.

A találkozó csúcspontján tervezett folyóparti istentisztelet, „a megbékélés ünnepe” többszörösen rizikós vállalkozás volt. Nemcsak az időjárás-függőség miatt. Egész egyszerűen fogalmazva: ilyet

még soha nem csináltunk – főleg a televízió széles nyilvánossága előtt...

Akad, aki őszintén megírta, őt éppen a kamerák, kábelek, mikrofonok sokasága zavarta. Aki viszont másnap megnézte a remekül szerkesztett, egyórás közvetítést, hálás lehetett a Magyar Televízió népes stábjának. A képernyőn is jól átjött a paksi hírdetés és kenyérszoda öröme, amely így százazrekhez juthatott el felekezeti, földrajzi határon innen és túl.

A különleges alkalomra összeállított speciális liturgia kényes pontja volt a keresztesség ajándékára emlékeztető „vizes-tál-akció”. A visszajelzések tükrében ez talán több magyarázatot igényelt volna, elkerülendő a fatális félreértéseket: „újra-keresztelés?...” Egyébként ez a szimbolikus szertartás – vízbe mártott ujjal kereszttrajzolás a homlokra – távolról sem új, még kevésbé eretnek, hiszen egyházunk *Evangelikus istentisztelet* című liturgikus könyvének 570. oldalán hasonló rendet találunk a keresztelési emlékünnepről.

Végül egy általános hiányérzet, amelyet többen, sajnos joggal, megfogalmaztak: az országos találkozó nem volt gyermek- és családbarát rendezvény. Hiányzott a külön gyermekprogram, a gyermekmegőrzés. Keveset énekeltünk, ke-

vés volt a zene, a játék, a derű – a klasszikus lutheri hilaritás. Sovány vigasz, hogy ugyanez legtöbb templomunkról, gyülekezetünkről éppúgy elmondható, mint egész egyházunkról. Éppen az ilyen rendezvények nagy lehetősége és fokozott felelőssége, hogy jövőbe mutató, modellértékű kezdeményezéseket kínáljanak. Erre a Szélerősa találkozó már – sok tekintetben – működő, pozitív példa.

Csak ígérni tudom a szervezők nevében – akik legközelebb, remélhetőleg, már jóval többen és valóban országos szinten állnak majd rendelkezésre –, hogy igyekszünk tanulni a paksi tapasztalatokból. Hálásan köszönjük az eddigi visszajelzéseket, és várjuk a továbbiakat akár elektronikus, akár hagyományos levélben.

Gáncs Péter püspök
Déli Egyházkerület

Miskolci „mennyei” mozaik

„Az pedig tudjuk, hogy akik Istent szeretik, azoknak minden javukra szolgál...” (Róm 8,28a)

Kopott lakótelepi házak tövében a béke szigete – ez a Miskolc-Tetemvári Református Egyházközség deszkatemploma. A kinti nyári hőség után a test és a lélek is felüdül e falak között. A *Kalácska* együttes a Kalácska folkfesztivál keretében itt tartotta első jótékonyági koncertjét 1997-ben; idén ismét ez az istenháza adott helyt a nemes kezdeményezésnek.

FOTO: DR. SZABÓ SÁNDOR

A testvérpár – Gryllus Dániel és Vilmos – „...amikor az atyafiak együtt muzsikálnak” című, július 14-én rendezett koncertje sokakat csábított a templomba. Az érkezők között volt *Benkő György* nyugalmazott református esperes is, aki örült, hogy találkozhatott egykori iskolatársával, *idősebb Gryllus Vilmos*szal és annak gyermekeivel. „Az öreg keresztény annyira apró dolognak tud örülni!” – fordult felém, és a kezdésig mesélt a hitről és az életéről lelkesen, csillogó szemmel. Megérintettek a szavai, csakúgy, mint a nagy sikerű koncert utáni spontán felhívása. Köszönő szavakkal fordult a fellépő művészekhez, és arról beszélt, hogy időt kell szánnunk a megállásra, a pihenésre és a töltkezésre – mondta –, mert csak az tud boldog örömeivel szolgálni, aki így cselekszik. A Gryllus testvérek lehetővé tették, hogy ne csak az ajkunk, hanem a szívünk is mosolygjon, és belső örömet sugározzunk mások felé.

A jótékonyági hangverseny hallgatói szinte még ki sem tették a lábukat a templomból, amikor egy csoport érkezett, így a koncert közönsége után – akik *Pintér Zoltán* gondnok rövid beszámolóját hallgathatták meg – ők is megismerhették a

deszkatemplom történetét. A vendégeknek a gyülekezet lelkésze, *dr. Kádár Péterné* mesélt arról, hogy a gyülekezet azért viseli a Miskolc-Tetemvári Református Egyházközség nevet, mert a törökidőszak idején, amikor pestis pusztított, a lakók ide, az akkor még külvárosi területre temették halottaikat.

Az egyházközség 1554-ben alakult; 1698-ból származik az a dokumentum, amely itt álló templomról tesz említést. Az első úgynevezett deszkatemplomot 1724-ben emelték, 1937-re azonban úgy előregedett, hogy le kellett bontani. A

gyülekezet úgy határozott, hogy az új épület is fából készíttessék. „Ezen deszkatemplom tartassék fenn a legjobb karban időről-időre mindaddig, míg Miskolc városában helvét-hitvallású protestáns egyházi tagok és Egyház leendnek... Ha megégne is az, az alapjából deszkából és fából építtessék fel” – vetette papírra *Bató István* tehetséges miskolci polgár. A fából való építettség okát a lelkesítő így nevezte meg: emlékeztetés mulandóságunkra. A templomot – amelyet *Szeghalmi Bálint* tervezett, és amely Erdélyből hozott fából épült – 1938. szeptember 19-én szentelték fel.

1997. december 4-re virradóra felgújtották, és porig égett. A tragédia az egész gyülekezetet megrázta, összefogtak az újjáépítés érdekében. *Simon Gábor* építész, *Puskás Péter* vezető tervező és a főkivitelezők, *Szalay Antal* és *Szalay Antalné* irányításával végzett, kétszázmillió forintos költségvetésű munka 1999-ben fejeződött be, május 2-án szentelték fel a régi-új, száz ülőhellyel bővült templomot. A miskolc-tetemvári gyülekezetnek mintegy ezer felnőtt egyházfenntartó tagja van; az általuk működtetett *Jókai Mór Református Általános és Alapfokú Művészeti Iskolát* körülbelül öt-száz kisdíák látogatja.

■ GAZSU

Volt – Közös Pont

► **Közös Pont. Mit is takar ez az elnevezés? Egy ökumenikus keresztény szervezet, amely a történelmi keresztény egyházakhoz tartozó olyan fiatalokat fog össze, akik célul tűzték ki, hogy az ország négy különböző fesztiválján (Sziget, EFOTT, Volt, Hegyalja) egy sátor állítva megismertetik az ifjabbakat és idősebbeket Krisztussal, az egyházzal és a kereszténységgel. A soproni fesztiválon negyedik alkalommal vertek sátrat július 4. és 7. között. És a közös pont, amelyen állnak – Krisztus. Nem könnyű a feladat!**

Különösen nekem nem volt könnyű, hiszen én idén voltam először „közös pontos”.

Számunkra az egész fesztivál elég katonikus indult. Kiderült, hogy a szervezők csak hat darab VIP-jegyet biztosítanak nekünk, ezért a maradék tizenhárom „közös pontos” másfél órát ázott a bejáratnál július 4-én, szerdán reggel, mert nem engedtek be bennünket soron kívül. De talán jobb is volt így, hiszen együtt szenvedtünk azokkal, akikhez szólni akartunk a soproni fesztiválon.

A sátor berendezése is akadályokba ütközött. A szüntelenül szakadó esőben kellett a padokat, eszközöket, egyebet egy messzi-messzi parkolóba áticipelni a sátorba. És az már csak hab volt a tortán, hogy a helyszínen derült ki a csapat számára, hogy a sátnak (ötször öt méter) csak a felét kapjuk meg! A másik felében egy felsőoktatási intézmény népszerűsítette magát. Ám veterán „közös ponto-

sok” szerint ez még semmi sem volt, megélték ők már cifrább dolgokat is.

Nos, ha csikorogva is, de beindult a gépezet, és másnap reggel hozzá is láthattunk az érdemi munkához. Az alapkonceptió nagyon egyszerű: vannak állandó, mindennap ismétlődő elemek, és van minden napnak egy különleges programja. Az egyik ismétlődő és egyben legnépszerűbb program, amely alapját képezi minden Közös Pont sátor-

nak: a rajzolás csokiért! Tudom, egy kicsit furcsán hangzik, de így van. És nagyon működik. A rajzolás és a csoki minden kor- és társadalmi osztályt kivétel nélkül megmozgat. Rajzolás közben pedig lehet beszélgetni.

Így volt ez a Volt fesztiválon is. Betért hozzánk a többgyermekes apuka; az idősebb hölgy; a bő gatyás rapper; a hosszú hajú,

A SZERZŐ FELVÉTELEI

bőrnadrágos metálós; a tarajos punk – mindenki! Mind a négy nap tele volt a sátor, de annyira, hogy alig győztük!

Mivel 11 és 23 óra között nyitva tartottunk, képtelenség lett volna, hogy mindig mindenki a sátorban legyen. Ezért voltak az úgynevezett *staféták*. Ezek olyan ötfős csoportok, amelyek négyóránként váltják egymást. A staféta vagy *fronton* (rajzoltatás, beszélgetés a betérőkkel) vagy *háttérben* van (a tárgyi eszközök biztosításával, az ebéd elhozásával és hasonlókkal foglalatalkodik), vagy pedig *pihenőt* tart. Minden csapatnak volt mindennap egy front-, egy háttér- és egy pihenője.

Sok-sok élményt és tapasztalatot gyűjtöttem ez alatt a négy nap alatt. Megtapasztaltam azt, hogy Isten mennyire fel tudja karolni az embert, amikor minden összedőlni látszik. A beszélgetések alatt pedig rádöbbentem, hogy nem mindig az a legnagyobb segítség, ha én beszélek, hanem az, ha meghallgatom a betérőt. Nem kevés élettörténetet, szerelmi bá-

ratot, családi tragédiát hallgattam, hallgattunk meg. Ezzel is hirdettük a feltámadott Krisztus meghallgató, elfogadó szeretetét.

Ehhez azonban az kellett, hogy mi is közösségben legyünk övele. Erre volt alkalom minden reggel, egy áhítat keretén belül és minden este – inkább éjszaka – egy esti liturgiában, ahol elhangzott a reggeli áhítat alapigeje. Mindennap más tartotta ezeket az alkalmakat. Reggel felváltva egy evangélikus, egy református és egy katolikus „közös pontos”, este pedig közösen végeztük a liturgiát.

Nemritkán volt résznünk olyan mély beszélgetésekben, amelyek után nekünk is szükségünk volt arra, hogy valakinek elmondhassuk örömeinket, bánatainkat, vagy éppen csak jól „kibeszéljük” magunkból a nap eseményeit, hogy könnyebben fel tudjuk dolgozni az átélteteket. Ebben nagyon nagy segítség a *spiri*. A *spiri* a „közös pontosok” lelkipáterjei, akik a három történelmi egyház valamelyikének lelkésze vagy papja. Az idei Volt fesztiválon *Ments Orsolya* evangélikus lelkész volt ebben segítségünkre. Nagyon sok köszönet érte! Ha már személyeknél tartok, hadd említsek meg még két nevet, olyanokét, akik nélkül nem működtek volna a dolgok: *Szabó Márton* volt a sátorvezető, *Csóka Andrea* pedig a háttérért és a logisztikáért volt felelős.

A Volt fesztiválon végzett munkánk áldott szolgálat volt, sok nehézséggel és örömmel. De a kegyelem mindig velem volt.

Végezetül hadd idézzek egy részletet *Gedeon* elhívásából; ez az ige adott erőt nekem a fesztivál négy napja alatt: „Az Úr ekkor odafordult hozzám, és azt mondta: *Menj, és a te erőddel szabadítsd meg Izráelt Mídján markából! Én küldelek téged! (...) Majd én veled leszek...*” (Bír 6,14.16b)

■ KOVÁCS VIKTOR

Elsüllyedt világ az erdélyi Szászkézden

A kiváló mélytenger-kutató, *Robert Ballard* a Titanic nevű óriásgözös roncsainak felfedezése során tanúja lehetett egy valamikor büszke, de egyrészt a sors kiszámíthatatlan játéka, másrészt az emberi gondatlanság egymást erősítő tényezői miatt elsüllyedt, örökre eltűnt világ újbóli feltárlásának.

Hasonlóan megrázó és megdöbbentő élmény a nyolcszáz esztendeig magyar befolyás alatt fejlődő és gyarapodó, a nyolcvan esztendő román uralom alatt pedig a német elemről etnikailag megtisztított erdélyi evangélikus szász falvak sorsával való szembesülés. Ha tipikus példát keresünk, a Segesvártól Brassó irányába vezető főúton, *Szászkézden* (németül *Keisd*, románul *Saschiz*) álljunk meg, hogy lássuk egy letűnt, de a mainál talán szebb és humánusabb világ még fellelhető emléktöredékeit.

Az ódon vártemplom tornyán kívül látható, „Bogdán” nevet viselő, fából faragott figura negyedóránként felhangzó harangütéssel jelezte az idő múlását, de a

toronyóra végképp megállt... Pedig a lutheránus szászok által épített egyik legmonumentálisabb erődtemplomot 1993-ban a világörökség részévé nyilvánították.

A német evangélikus általános iskola

Érdekeségét az adja, hogy a tipikus csarnoktemplomhoz a segesvári óratorony hű mása kapcsolódik. Eredetileg egy 13. századi, háromhajós román stílu-

sú bazilika helyére épült, gótikus stílusú átalakítása 1493-ban kezdődött meg. 1525-ben már a szász vidékre jellemző várszerű erődítés az épület. 1663-ban országgyűlésnek is helyt adott, a lutheránus polgárok pedig – a közeli Segesvárral versengve – az óratoronyra 1667-ben két újabb emeletet húztak, és a segesvárival szinte megegyező toronysisakkal vértették fel. A tornyot a nagy erejű földrengés közepén szinte kettéhasította 1986-ban. Viszont pozitív jelként értékelhetjük, hogy tavaly megkezdődött a csarnoktemplom régen esedékes felújítása.

Az 1908-ban emelt *német evangélikus iskola* már nem indulnak tanulók, a betört ablakokon csak a szél járja át a télen fagyos tantermetek... A főutcán álló épület elárulva várja sorsát. Egykori német evangélikus diákjai már felnőttként Németországban, Európa más német nyelvű vidékein vagy a világban szétszóródva élnek – őket gyermekként, szüleiket felnőttként állampolgárként árusította ki a román állam a szocializmus utolsó évtizedeiben

■ REZSABEK NÁNDOR

Várva várt a vár

Huszonnyolcadik alkalommal rendezték meg a Kaláka fesztivált a diósgyőri várban

► Egy pár esztendővel ezelőtt divatos reklám szerint „soha nem felejtet el az elsőt”. A szlogen ugyan egy bizonyos jégkrémre vonatkozott, de ugyanúgy igaz abban az esetben is, ha valaki első ízben vesz részt a diósgyőri várban rendezett Kaláka fesztiválon. Mindig emlékezni fog a varázsos hangulatra. Szívében magával viszi a muzsika hangját, a felszabadult és boldog hallgatóság látványát. Nem felejtje a népművészeti vásár standjainak és a körülöttük futkározó kisgyermeknek vagy épp a kivilágított várnak a képét. Vele marad a református deszkateplomban megrendezett jótékonyági koncerten vagy a miskolc-belvárosi evangélikus templomban tartott ökumenikus istentiszteleten érzett áhítat. És biztos benne, hogy ha teheti, a következő év július második hétvégéjén újra itt lesz.

A Kaláka fesztivál történetére egy „tiszteltbeli miskolci”, Gryllus Dániel – a Kaláka együttes tagja, a fesztivál művészeti vezetője – így tekintett vissza: „Édesapám, idősebb Gryllus Vilmos miskolci származású, nem véletlen tehát, hogy az együttes sokat és szívesen utazott Borsod-Abaúj-Zemplén megye székhelyére. A városi művelődési központ szorgalmazta, hogy a diósgyőri várban – külföldi mintára – folkfesztivál legyen. A szervezés feladatait 1993-ig ők, attól kezdve a Kaláka Alapítvány vállalta magára. Az első ilyen alkalmat 1980-ban rendezték, azóta évről évre igyekszünk lehetőséget biztosítani magyar és külföldi előadók számára és együtteseknek a szereplésre.” Az első fesztivál még „csupán” kétnapos zenei programból állt, idővel azután kiállítás-megnyitókával, jótékonyági koncerttel és ökumenikus istentisztelettel bővült.

Idén július 12. és 15. között várták az érdeklődőket a diósgyőri várba. A nyitókonzertet a miskolci városháza udvarán tartották, ahol a Kaláka és a Fonó zenekar muzsikált. A várbeli fellépések két helyszínen, a vár-, illetve az árokszínpadon zajlottak. Elsőként a pozsonyi és kassai

védnöke – a vendéglátó város, Miskolc polgármestere, Káli Sándor –, illetve Kassa főpolgármestere, Frantisek Knapik; előbbi kiemelte a zene nyelvi határokat átívelő

A Muzicka együttes műsora a diósgyőri várban

szerepének, valamint az egymás felé való nyitottságnak, illetve a jövő közös építésének fontosságát.

A következő napokban csaknem

Péter és a Napra zenekar; a táncos lábúak a Kolo, a Ternipe és a Zurgó együttes éjszakai táncházában rophatták.

Az embertől emberig vezető híd építésének egy másfajta módját jelentette a szombati jótékonyági koncert, valamint a vasárnapi ökumenikus istentisztelet. A jótékonyági koncertek sorában az elsőt 1997-ben, ugyancsak a miskolci református deszkateplomban tartották. Az istenháza abban az esztendőben leégett, a Kaláka együttes fellépése az újjáépítés előmozdítását szolgálta. Az idei fesztiválon Gryllus Dániel és ifjabb Gryllus Vilmos ismét visszatért ide, ezúttal „...amikor az atyafiak együtt muzsikálnak” című, színvonalas műsorukkal örvendeztetve meg a szépszámú hallgatóság-

got, amelynek tagjai a jegyek megvásárlásával, mintegy negyedmillió forinttal támogatták a tető felújítását.

Bár a zenei programok vasárnap délután és este is folytatódtak, a fesztivál egyfajta záróakkordját jelentette a vasárnapi ökumenikus istentisztelet. A szokott helyszínen, a miskolci evangélikus templomban tartott alkalmon a fesztivál néhány résztvevőjének „fellépése” is színesítette a hagyományos, keresztelői szertartást is magába foglaló evangélikus istentiszteletet. A vendéglátó gyülekezet nevében – a szabadságot töltő helyi lelkész, Sándor Frigyes helyett – Laborci Géza nyíregyháza-kertvárosi evangélikus lelkész köszöntötte a gyülekezet tagjait, az igehirdetés szolgálatát pedig dr. Korzenszky Richárd végezte. A tihanyi bencés apátság perjele Jn 20,19–21a és 24–28 alapján tartott, a hitetlen Tamásról szóló prédikációjában arról beszélt, hogy gyökereink különbözőek ugyan, de vannak. Embervoltunkban hasonlatosak vagyunk, amelynek lényegét az adja, hogy vágyódunk a végtelen után, a felfelé való növekedésre. Istennel birkózunk életünkben kimondva-kimondatlanul. Az igazságot keressük a mai világban, ahol a társadalmi érdekek és a politika elhomályosítani látszanak a valódi értéket, Isten valóságát.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

Lovagkor az egyházmegyei táborban

► Elkezdődött a táborozási szezon a Győr-Mosoni és a Soproni Egyházmegye által közösen fenntartott ifjúsági centrumban, Rábcakapin. A szezon előkészítő, úgynevezett nulladik tábor után – amelyen fogadóképes állapotba hozták az épületeket – az elmúlt héten már „élesben” vizsgáztak szervezők és vezetők. A júliusban és augusztusban végig „telt házzal” üzemelő ifjúsági központ első rendezvénye egy alkotótábor volt, amelyen ötvenkét gyermek vett részt.

Az alkotótábor jóindulattal országosnak is lehetett tekinteni, hiszen érkeztek résztvevők Budapestről, Szentendréről, Tahitótfaluból és Szekszárdról is. Az ökömenés sem sérült, mert voltak a gyermekek között reformátusok és katolikusok, sőt akadt olyan is, aki még meg sem volt keresztelve.

A táborvezetők a két egyházmegye if-

dik éve kisvezetőként segítém a szervezőket. Először egy barátommal jöttem, utána öcsémrel. A hangulat, a programok, a résztvevők és vezetők nagy hatással voltak rám, és én itt ragadtam. Most már minden évben alig várom ezt az alkalmat. Bár katolikus vagyok, ez itt, ebben a táborban egyáltalán nem jelentett problémát – mondja.

Pócza Lilla szekszárdi, és ő sem először van Rábcakapin.

– Először egy győri barátom hívott, hogy jöjjetek el velem ide. Ez négy évvel ezelőtt történt. Azóta visszatérő résztvevője vagyok az alkotótábornak. Jó, hogy évről évre találkozhatok itt az ismerősökkel, barátnőimmel, hiszen Szekszárd elég messze van, és más lehetőségünk nemigen van a személyes kapcsolattartásra. Ez a tábor minden nyáron egy hét felhőtlen kikapcsolódást ad nekem érték és tartalmas programokkal.

A Győr-Mosoni és a Soproni Egyházmegye közös ifjúsági felelőse, Tubán József Csornáról naponta kilátogat a táborba.

Tubán József lelkész a maga készítette városmodell segítségével vitte időutazásra a gyerekeket a középkorba

júsági vezetői voltak: Tubán József, Karsay Lajos, Magassy Sándor és Horváth Anita. Segítik pedig azok a „kisvezetők”, akik hosszú éveken keresztül rendszeres résztvevői voltak ennek a tábornak – most elérkezett az ideje annak, hogy lassan nagyobb feladatot vállaljanak.

A rendezők hagyományosan egy-egy történelmi kor köré szervezték a programokat. Idén az Árpád-házi királyok ko-

– Természetesen nemcsak ezzel a táborral, hanem az utána következőkkel is az az egyik fő célunk, hogy minél több fiatal elérjünk az egyház üzenetével. Hogy értékeket mutassunk fel ebben az érték nélküli világban, bizonyítsuk a gyermekeknek, hogy lehet jól és tartalmasan szórakozni televízió és számítógép nélkül is. Tudatosítani szeretnénk a fiatalokban azt, hogy büszkének lehetnek múltjukra, ma-

ra, illetve a lovagkor került terítékre. A hitelesebb hangulat érdekében a szervezők még egy lovagvárat is építettek az udvarba, felvonóhíddal és bástyával ellátva (képünkön). A napi négy kézműves-foglalkozás mellett reggeli és esti áhítatokat tartottak a lelki vezetők, amelyeken a személyes beszélgetéseken kívül evangélikus egyházunk liturgikus kincseivel ismerkedhettek a gyermekek.

Kovalovszky Dávid Lébényből érkezett, és büszke arra, hogy ő már kisvezető.

– Én hetedik éve vagyok résztvevője ennek az alkotótábornak, és már harma-

gyarságukra, arra, hogy honnan jöttünk, és mivé váltunk. Örülök, hogy más vallású résztvevőink is vannak, sőt olyan is, aki meg sincs keresztelve, hiszen a most elvett mag reménység szerint egyszer majd szarba szökken – fejt ki a lelkész.

Ezt az alkotótábor két másik követi, amelyekre az előzetes jelentkezések alapján mintegy száz gyermeket várnak. Utánuk a Mevisz bárkásai jönnek sérült, fogyatékos fiatalokkal, majd pedig gyülekezeti csoportokat is fogad a nyáron Rábcakapin.

■ KISS MIKLÓS

A Tecsői Banda a miskolc-belvárosi evangélikus templomban tartott záró istentiszteleten

tagokból álló Muzicka együttes tagjai léptek a várszínpad világos deszkáira. Mielőtt felcsendült volna a zene, és kezdetét vette volna a tánc, Gryllus Dániel és a Fonó zenekar egyik tagja és Agócs Gergely köszöntötte a vendégeket. A jelenlévőkhöz szólt még a rendezvény fő-

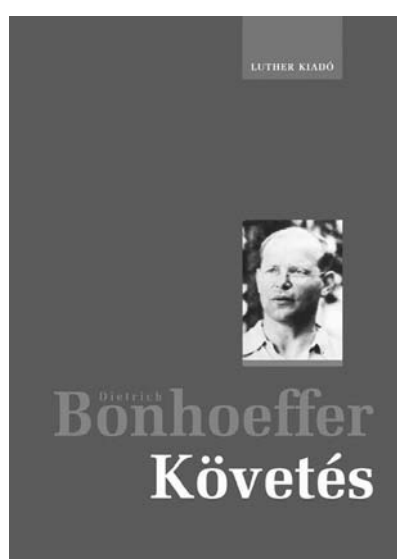
hús hazai és határon túli művész, illetve együttes műsorát hallgathatta meg a mintegy hét-nyolcezer résztvevő. Fellépett többek között például Jeanne Carroll (USA), a Trebumie-Tutki (Lengyelország), a Cechomor együttes (Csehország) vagy a hazaiak közül a Besh-o-Drom, Gerendás

Megjelent Bonhoeffer Követés című könyvének második kiadása

„Amikor a Szentírás Jézus követéséről beszél, akkor azzal az ember felszabadítását hirdeti meg minden emberi rendelkezés, minden nyomasztó, lelkiismereti gyötrelmet okozó kényszer alól. A követésben az emberek saját törvényeik kemény igájából Jézus Krisztus könnyű igája alá kerülnek. Ártatlan-e ez Jézus parancsa komolyságának? Nem, sőt inkább csak ott válik lehetségessé az emberek teljes felszabadítása a Jézussal való közösségre, ahol megmarad Jézus teljes parancsa, a feltétlen követésre hívás. (...) Jézus parancsa kemény, embertelenül kemény annak, aki tiltakozik ellene. Jézus parancsa könnyű és nem nehéz annak, aki készségesen belenyugszik. Az ő parancsai nem nehezek. (1Jn 5,3) Jézus parancsának semmi köze sincsen a lelki »erőszak-

kúrákhoz». Jézus semmit sem követel tőlünk anélkül, hogy ne adna erőt a megtételéhez. (...) Hová vezet a követésre szólító hívás azokat, akik engedelmessé válnak? Ezzel a kérdéssel ahhoz kell fordulnunk, aki egyedül ismeri a választ. Egyedül a követést parancsoló Jézus Krisztus tudja, hová vezet az út. Mi viszont tudjuk, hogy egészen biztosan, minden mértéket meghaladóan kegyelmes út lesz. A követés – öröm.” (Részlet az előszóból)

Második, javított kiadás. Luther Kiadó, 2007. 268 oldal, keménytető. Ára 1900 forint. A könyv a Luther Kiadó könyvesboltjában (1085 Budapest, Üllői út 24.) és a Huszár Gál papír- és könyvesboltban (1054 Budapest, Deák tér 4.) is kapható.

Homoszexualitás – hogyan

► **Ellentétetés a budapesti meglefelvonuláson, államtitkári önvallomás, az egyik kormányzó párt törvény módosító javaslata – az utóbbi hetekben ismét a figyelem középpontjába került a homoszexualitás kérdésköre. Hétfőnap az utóbbi években többször is foglalkozott már a témával, de úgy véljük, most sem mehetünk el szó nélkül a kérdés mellett, hiszen előbb-utóbb akár családjában, akár szűkebb vagy tágabb ismeretségi körünkben, netán gyülekezetünkben is kapcsolatba kerülhetünk vele. Összeállításunkban egyebek mellett szerepelnek a Lutheránus Világszövetségnek a kérdésben kiadott teológiai irányelvei; ismertetjük, miként nyilatkozott az Egyházak Világtanácsának főtájkára. Részletet közlünk a Fabiny Tamás püspökkel készült, az El Mondo című keresztény folyóirat legutóbbi számában – amely több szempontból járja körül a témát – megjelent interjúból, továbbá közöljük Nádasdy Ádámnak az ugyanott megjelent elgondolkodtató publicisztikáját.**

Indulatos ítékezés helyett higgadt teológiai dialógus

Nyilvánvaló, hogy a homoszexualitás, illetve a homoszexuális emberek problematikáját sem polgárpukkasztó, provokatív megleparádékkal, sem pedig az ezekre agresszíven reagáló tojás- és sörsüveg-dobálással nem lehet megoldani.

A kérdéskör indulat- és ítékezésmentes, komplex megközelítésre számos komoly teológiai kísérlet született már világszerte. Ezek közül kiemelkedően fontos számunkra a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) ez év márciusában Lundban elfogadott, *Házasság, család és szexualitás* című dokumentuma. A széles körű nemzetközi teológiai munka gyümölcseként megfogalmazott anyag – melyhez egyházunk is hozzájárult – szerényen a következő alcímmel jelent meg: *Javaslat a tiszteletteljes párbeszéd irányelveire és lépéseire. A Lelkipásztor című folyóirat júliusi számában teljes terjedelmében publikált anyagból a homoszexualitás kérdését valódi súlyának megfelelő arányban érintő be-*

kezdéseket, irányelveket lapunkban is közöljük.

Az LVSZ-hez hasonlóan bölcs hangon foglalt állást a kényes ügyről a közelmúltban Samuel Kobia, az Egyházak Világtanácsának főtájkára. Felelős párbeszédet szorgalmazó nyilatkozatának fordítását is közkinccsá tesszük az alábbiakban.

A világkereszténység, azon belül az evangélikusság nagy családjának közös gondolkodásába és útkeresésébe szervesen illeszkedik az augusztus 22–25. között Vadstenában tartandó második magyar–svéd lelkészkonferencia, melynek egyik főtájkája a „mássalgal” való találkozás teológiai és gyakorlati kérdéseinek megvitatása, tíz-tíz magyar, illetve svéd lelkész részvételével. A nem kevés izgalommal várt tanácskozás remélt eredményeiről, sejtethető feszültségeiről természetesen majd igyekeznünk frissen és őszintén tájékoztatni olvasóinkat.

■ GÁNC S PÉTER

Az Egyházak Világtanácsának vezetője sürgeti a homoszexualitásról folytatandó dialógust

Az Egyházak Világtanácsának (EVT) vezetője a homoszexualitás témájáról folytatandó felelős párbeszéd megkezdésére hívott fel, és azt nyilatkozta, hogy az egyházaknak pasztorális kötelességük, hogy meleg tagjaik felé forduljanak.

„Az egyházaknak felelősségteljesen kell megközelíteniük a homoszexualitás kérdését” – mondta Samuel Kobia, az EVT főtájkára az Ecumenical News Internationalnek (ENI) adott interjújában Nairobiban, ahol július 4-től 7-ig a HIV-vírus és az AIDS témájában megrendezett találkozón vett részt. „Nem kétséges, hogy ez az egyik leginkább megosztó kérdés – mondotta –, de nekünk foglalkoznunk kell vele.” „Az egyházaknak pasztorális felelősségük van, amellyel oda kell fordulniuk a homoszexuális emberek felé, különösen akkor, ha a saját gyülekezeteik tagjairól van szó” – nyilatkozta Kobia. „Nem dobjhatjuk ki gyülekezeteink meleg tagjait” – tette hozzá.

A homoszexualitás témája 2003 óta szakadással fenyegeti a világméretű anglikán közösséget; ekkor az Amerikai Episzkopális (Anglikán) Egyház egy férfival párkapcsolatban élő lelkészt szentelt püspökké. Sok afrikai, ázsiai és latin-amerikai anglikán vezető erősen kritizálta az amerikai felekezeti akcióját mint bibliaellenes cselekedetet, és néhányuk

megszakította kapcsolatát az episzkopális egyházzal.

Kobia megjegyezte, hogy a globális Délen található egyházaknak szintén vannak homoszexuális tagjaik. Mint kifejtette, az EVT igyekszik pozitív mintákat nyújtani az egyházaknak a kérdés megközelítéséhez annak érdekében, hogy úgy tudjanak beszélni a homoszexualitásról, hogy az ilyen emberek ne érezzék magukat elítélteknek, marginalizáltak vagy megtagadottak. „Ezért mondom azt, hogy ez pasztorális téma, amelyet ekképpen is kell megközelíteni. Az egyházak nem menekülhetnek el a tagjaik iránti pasztorális felelősségük elől” – hangsúlyozta az EVT főtájkára.

„Mi még azoknak az anglikánoknak is, akik például a meleg emberek ordinálása ellen vannak, azt mondjuk, hogy felkészültnék kellene lenniük az olyanokkal való párbeszédre, akik az ordinálás mellett vannak. Dialógus nélkül kettszakítjuk az egyházat, és végül el fogjuk pusztítani” – mondta Kobia.

Az EVT-t 1948-ban alapították, 347 tagegyháza van a legtöbb keresztény tradícióból. A római katolikus egyház nem tagja a szervezetnek, de néhány EVT-testületben vannak képviselői.

► Forrás: Ecumenical News International Fordította: PETRI GÁBOR

A Magyar Hírlap című napilap július 2-i számának 2–3. oldalán megjelent összeállításában többek között megkérdezte a három keresztény történelmi egyház képviselőit, hogy egyházuk milyen álláspontot foglal el a homoszexuális párok házasságkötésének lehetőségével kapcsolatban. Az evangélikus álláspontot Hafenschner Károly fogalmazta meg.

Az evangélikusoknak a Szentírás a döntő, az elvi alap, amelyre építünk. Elvi állásfoglalásunk alapja a teremtésbeli rend: Isten az embert férfinak és asszonynak teremtette. Éppen ezért bűn az, amikor a létezés bármely területén elszakad Istentől

mint az élet forrásától. Egyházunk szerint nem elfogadható az azonos neműek házassága, mivel a Szentírás a homoszexualitást nem tartja a teremtés rendjével egyezőnek. Bár vannak olyan evangélikus egyházak a világon, ahol valamilyen mértékben elfogadják az ilyen párok együttélését, ám ez sehol sem azonos a hagyományos házassággal. A Magyarországi Evangélikus Egyház ragaszkodik véleményéhez, és egyértelműen helyteleníti az azonos neműek kapcsolatának legitimitását. Látni kell azonban az érem másik oldalát is: ha bárkivel atrocitások történnek, a bántalmazást szenvedett emberek mellé állunk.

„Nem jó, ha az egyház mindent csak kontrázik”

Fabiny Tamás evangélikus püspök egyházi kommunikációról, tiltakozásokról és homoszexualitásról

(...)

– A homoszexualitás társadalmi elfogadottságáért folytatott küzdelem világszerte erősödik. Hazánkban például a napokban melegsépgyversenyt rendeznek. Egy ilyen folyamatban mi lehet az egyház mondanivalója azonkívül, hogy tiltakozik?

– Bár magáról a szépségversenyéről nem hallottam, a meleg büszkeség napjáról és hasonló programokról viszont természetesen igen. Ezeket a programokat nem azért tartom károsnak, amiért általában az egyházak szokták, azaz hogy megbotránkoztat, hanem mert lejáratja a homoszexuálisokat. Fáj nekem, hogy ezzel az exhibicionizmussal egy olyan torz képet rajzolnak a homoszexualitásról, ami szerintem legkevésbé sem érdeke a melegeknek. Nem azt mondom, hogy titkolni kell – ahogyan évtizedeken vagy évszázadokon keresztül volt –, de ez a durva exhibicionizmus nemcsak lejáratja a melegeket, de azokat is elriasztja, akik pozitívan, segítő szándékkal meg tudnának nyilvánulni a dologgal kapcsolatban, akik felismerik, hogy ez egy valós társadalmi probléma.

Számomra a homoszexualitás lelki gondozói kérdés, és úgy vélem, hogy a kérdéssel az egyházaknak szembesülniük kell. Hibás és bűnös dolog, ha nem

beszélünk a témáról, mert – már csak statisztikai alapon is – ha a társadalomban van valamennyi homoszexuális, akkor számolhatunk azzal, hogy az egyházban is vannak. Elképzelhető, hogy arányaiban egy kicsit kevesebben, de nem is biztos. Valószínűleg sokan meglepődnének, ha napvilágra kerülne az adatok arról, hogy a keresztények között milyen számban vannak melegek. Fontos, hogy az egyháznak legyen hozzájuk pozitív szava: hogy ők is keresztény emberek, akiknek Isten ígéjére és irgalmára van szükségük. Nem a tiltás, hanem a szeretet felől lehet hozzájuk közeledni. Azt viszont már nem tudom elfogadni, hogy a lelkészek között lehessen valaki nyilvánosan homoszexuális. Ezt – kimondom – egy olyan szakmailag kizáró oknak érzem, amivel egy lelkipásztor nem tudja a hivatását betölteni. Így ha az én egyházamban egy lelkészről megtudnám, hogy meleg – és tulajdonképpen erre előbb-utóbb sor kerülhet –, akkor azt tanácsolnám, hogy ne dolgozzon tovább lelkipástorként.

– Akkor is, ha a cölibátust választja, azaz nem gyakorolja homoszexualitását?

– Nagyon nehéz a határvonalat megtalálni gyakorlás és nem gyakorlás között. Ha van valakinek társa, és elmennek

együtt moziba kézen fogva, az cölibátus, vagy sem? Más az, ha valakiben megvan a hajlam, és ez ellen kezdettől fogva fel lép. Valószínűleg vannak is olyanok az egyházban, akik kénytelenek titkolózni, elzárkózni. Nekik ez óriási lelki terhet jelenthet. De nem tudom elfogadni, hogy a homoszexuálisok házasságban éljenek, pláne nem az egyház által megáldottban, ahogyan ez egyre jobban terjed Nyugat-Európában. Azt viszont igen, hogy a híveink között vannak melegek. Nem zárnám ki őket az egyház közösségéből, még az úrvacsorából sem – ugyanúgy bűnös emberek vagyunk mindannyian. Lehet homoszexualitás és heteroszexualitás is bűnözni, képmutatás lenne tehát csak őket sorolni a bűnös kategóriába. A lelkészi szolgálatban azonban nem tudnám őket elfogadni.

■ GYURA GÁBOR

Részlet az El Mondo – underground keresztény folyóirat 2007. június–júliusi számából. (Kiadja a Magyar Evangélikus Keresztény Diákszövetség. Kapható a Luther Kiadó könyvesboltjában – Budapest VIII., Üllői út 24. –, a Huszár Gál papír- és könyvesboltban – Budapest V., Deák tér 4. –, valamint megrendelhető a www.elmondo.hu honlapon.)

„A homoszexualitás halál – én az életet választom”

Az Amerikai Egyesült Államok egyik legismertebb „homoaktivistája” maga mögött hagyta életformáját, és kereszténnyé lett. Michael Glatze, a *Young Gay America* („Fiatal Meleg Amerika”) magazin alapítója és főszerkesztője nemrég úgy nyilatkozott, hogy a homoszexualitásból való szabadulása „a legfelszabadított, legszebb és legcsodálatosabb” dolog, amit életében valaha is átélt.

A homoszexualitás kizárólag a szexuális élvezetre irányul, ezért soha nem töltheti be az életet – írja Glatze a *WorldNetDaily* információs szolgálatnak írt kommentárjában (Medford, Oregon állam). A homoszexualitás „neurotikus”, „nem természetes”, és megakadályozza, hogy az ember megtalálja igazi énjét. A magazintól való megválásakor azt írta internetes naplójában: „A homoszexualitás halál – én az életet választom.”

Erre a felismerésre tizenhat évnyi homoszexuális életforma után jutott – írja a harmincéves Glatze, aki tavaly októberben még homoaktivistaként szerepelt a *Time* hírmagazin címlapján. Gyermekkorában édesapjának és édesanyjának halála következtében elbizonytalanodott. Tizennégy éves korban voltak először meleg érzelmei, húszévesen vállalta nyilvánosan szexuális irányultságát, és huszonkét évesen kezdődött karrierje a *Young Gay America* magazinban. A lap nagy elismerést aratott, mert

mellőzte a kemény pornót. Glatzét azonban belülről kétségek kínozták, amelyekkel nem tudott senkihez fordulni – Istent kivéve. Ő nyitotta meg a szemét, hogy meglássa: „a bűn és a romlottság” mozgalmát támogatja. Ezért elhatározta, hogy megtér, és életét Jézusra bízta.

Glatze nem az egyedüli homoszexuális újságíró az Egyesült Államokban, aki elfordult eddigi életvitelétől. Előzőleg

már a *Venus* című leszbikus magazin kiadója, *Charlene E. Cothran* is megtért. Most egy új magazint szerkeszt melegeknek és leszbikusoknak, amelyben a Jézusban való hitre hívja őket.

Mint mondja, felismerte, hogy a homoszexualitás bűn – „nem nagyobb, mint bármely más bűn, de mégis bűn”.

► Az idea.de hírportálon megjelent írást fordította BALICZA IVÁN

Van viszonyul(j)unk hozzá?

Van-e köze?

Van-e köze a homoszexualitásnak a kereszténységhez? Visszakérdezek: miért volna köze? A kereszténység három dologon múlik: hit, szeretet és erkölcs, és ezek egyikét sem fogja valaki másképp vagy rosszabbul gyakorolni pusztán attól, hogy homoszexuális. Először is: a hitnek nyilván nincs köze a nemi irányultsághoz. Én például hiszem, hogy Jézus a Krisztus, hogy van megváltás, bűn és bűnbocsánat, hogy minden ember egyenlő Isten előtt, és sok mást, amit az egyház tanít. E hitemnek nincs köze sem a foglalkozásomhoz, sem a bőröm színéhez, sem az anyanyelvemhez, sem a homoszexuális nemi beállítódásomhoz. Ha valaki engem gusztustalan férregnek tart (ami szíve joga), a hitemet nem vonhatja kétségbe: ez ugyanis lényegileg mondana ellent a kereszténységnek, mely a rabszolgák és a kicsinyek, a hátul álldogálók és a lenézettek vallása. Pont nekünk, buziznak való. Jézusnak nem derogált APEH-dolgozókkal, kurvákval és megszálló katonákkal szóba állni, s közben nem szabta feltételül, hogy az illetők e botrányos tevékenységeiket azonnal szüntessék be. Téves tehát a kérdés, hogy lehet-e homoszexuális ember hívő keresztény. Az én testem is Isten temploma, és ki meri megmondani, hogy Isten templomának hány bejárata van, és hol?

Bár hite nem mindenkinek van (nem is mindenki vágyik rá, mert nem is tudja, mi az), szeretetre mindenki vágyik, mert azt az ösztön követeli. A kereszténység nagy támasz abban, hogy a szeretetet ne csak kapni akarjuk, hanem elsősorban adni, a viszonzás reménye nélkül is. E téren a melegeknek nehéz dolguk van, mert rengeteget kell hazudniuk, éjjel-nappal, s a hazugság alapvetően ellentétes a szeretettel (s így a keresztényi étellel is). A meleg ember – úgy tizenöt éves korától, amikor észreveszi, hogy „baj van velem”, mert nincs kedve meztelen nő honlapokon kalandozni, és fantáziáiban inkább férfiarok között látja magát – gyakran halála napjáig hazudni kényeszerül. Pedig nehéz úgy a világot szeretni, ha nem vagyunk őszinték. Az anyánkat is nehéz. Belegondoltak már, kicsoda fájdalmat takar az egyébként csattanós vicc: „Mi jobb, négernek lenni vagy buzizni?” Válasz: „Négernek, mert azt legalább nem kell az anyádnak megmondanod.” Az anyaszentegyházat is nehéz szeretni, ha hazugságot vár tőlünk, mint a túl szigorú szülő. Állítom, hogy Isten nem ilyen szülő, s ezt abból látom, hogy mennyi szeretetet, gyengédséget és odaadást tapasztalok a megvilágban. Nem csak ezt; de ezt is, bőven.

No de az erkölcs. A meleg életvitel a múltban automatikusan erkölcselenséget, kicsapongást, prostitúciót jelentett (Szent Pál is így látta), hiszen az akkori társadalomban a homoszexualitásnak más helye nem volt. A huszadik század-

ra megteremtődött a lehetősége annak, hogy két férfi (vagy két nő) együtt éljen, tartósan vállalja érzelmi és anyagi kapcsolatát, és mégis belül maradjanak a társadalmon, hogy lehessenek orvosok, asztalosok, rendőrök vagy óvónők, sőt lelkészek is. A keresztény erkölcs – hogy Jézust idézzem (ki más, ha a begyöpösödött hagyományról kell szembemenni?) – nem valami szabályok betartásán múlik, hanem azon, hogy mit mondunk, mit gondolunk. „Nem az fertőzteti meg az embert, ami a szájon bemeleg, hanem ami kijön a szájból, az fertőzteti meg az embert.” (Mt 15,11; Károli-fordítás) Ő persze a zsidó étkezési szabályok betartására gondolt, de engedtessek meg, hogy a szexuális szokásokra is ugyanezt gondoljam. Érdekl-e az Urat, hogy két pasi mit csinál egymással? Önmagában nem. Az Urat az érdekli, hogy erkölcsösen élnek-e, azaz rendesek-e, vagy becsapják a másikat, dolgoznak-e becsülettel, vagy élőködnek, odaadják-e a fél vacsorájukat, vagy önzők. Persze van, nem is egy, a melegek között, aki mindebben tökéletesen – de nem azért, mert meleg, hanem azért, mert gyarló és bűnös ember, mint bárki más. A szokatlan szexuális szokások követése önmagában nem erkölcsi kérdés. Elítéljük-e azt a heteroszexuális, aki csak búvárruhában tud nemi életet élni, ha talál partnert, és vígan együtt szörcsögnek? A kereszténység nem arról szól, hogy ki mit csinál a farkával, úgyhogy kérem, szálljanak le erről. Inkább követeljem meg a melegektől (szexualitásukat nem bolygatva) ugyanazt a teljesítményt hit, szeretet és erkölcs terén, mint bárki mástól. Most úgy érzik, nem kellene, hát elbitangolnak – talán kicsit terelgetni kéne őket, nem fanyalogni.

A meleg embernek fokozottan kell kérdeznie Istent: miért teremtette, hiszen számára nem adódik a vulgárválasz: hogy a létet továbbadja és így fönn tartja. Ám ne feledjük: a keresztény tanítás nem ezt tartja az élet céljának, hiszen Isten minden embert egyedi, önálló személynek teremt, s mindegy, hogy az illető egy lánc végpontja vagy közbülső pontja-e. Sokak szerint a meleg életforma rossz, mert családtalan – értelmes életet pedig (úgymond) csak családban

Nádasdy Ádám 1947-ben született Budapesten. Angol–olasz szakos diplomát szerzett az ELTE-n. Tanított nyelvviskolásban és gimnáziumban; 1972 óta az ELTE Angol Tanszékén tanít. Kutatási területe az angol és a magyar hangtan. Több angol nyelvű könyv, gyakorlókönyv szerzője. Újságokba is ír ismeretterjesztő cikkeket a nyelvészetről. Emellett több verseskötete jelent meg, és számos színdarabot fordított angolból (köztük Shakespeare-műveket is).

lehet élni. A melegeket tehát meddőségükért bírálják, abban a hiszemben, hogy ők saját elhatározásukból választják ezt az életet, s így felelőssé tehető döntésükért. Csakhogy a nemi beállítódás nem választás kérdése. A melegséget az ösztönök diktálják, ugyanolyan erősen, mint a heteroszexualitást. A fene se akar meleg lenni, ki volna olyan bolond, hogy magát megvetés, gúny és kiközösítés tárgyává tegye? A meleg embernek hosszú küzdelmébe kerül, hogy elfogadja: vagy így lesz boldog és kiegyensúlyozott, másokat szerető ember, vagy sehoggy. Figyelem: nem a melegséget vállalja, mert az ösztönszinten adva van neki, hanem az életformát, hogy lehetőleg hazugság nélkül éljen, hogy megszokja: legalábbis maga és a sorstársai előtt nincs mit szégyellnie.

Egyébként a családféltők talán maguk se látják, hogy nem a meddőséggel van bajuk, hanem a szentség hiányával. Hiszen egyfelől (a melegéknél) hevesen ellenzik, hogy némely emberek tartózkodnak a családos ételtől, másfelől (a katolikus hivatásoknál) ugyanezt nem kifogásolják. Ez csak úgy oldható fel, ha nyíltan kimondják: a meddő életet csak a szexuális élettel való lemondással együtt tartják erkölcsösnek. Ezt hirdeti az egyház is: felnőtt életet csak szentségben szabad élni, vagy a házasság szentségében (ami családdal jár), vagy a papság-szerzetesség szentségében (ami meddőséggel). Komoly tanítás, de túllépett rajta az idő, mint az ószövetségi többnejűségben. A polgárosodás óta a család mellett más életkeretek is elfogadást nyertek, s ezeket döröszeg volna mind erkölcstelennek tekinteni. Ilyen volt a huszadik század elején a független, gyermektelen nő megjelenése, és ilyen az utóbbi évtizedekben a meleg életformát vállalók sokasága. Ezért választhatott meleg polgármestert két világváros, Berlin és Párizs sok millió lakója. Az emberek nem hülyék: látták, hogy ezek konszolidáltak, tartós kapcsolatban élők, megbízható férfiak.

Én sokáig nagyon haragudtam a Jóistenre, hogy melegnek teremtett, mert én szabványos, jó fiú akartam lenni, nem ilyen méltatlansággal küszködni a fél életemen át. El-eljárom misére, de hátul állok. Néha odamegyek áldozni, jólesik. Gyónni nem megyek, büszkeségből, mert letagadni nem fogom, nyakaskodni meg nem akarok, hogy „atya kérem, érte meg, ez nem bűn”. Néha úgy érzem: Robin Hood vagyok, alapvetően derék fickó, aki csak a nottinghami seriff szemszögéből bűnöző. Egyszer majd úgyis oda kell állnom a bíró elé.

■ NÁDASDY ÁDÁM

Az írás az El Mondo – underground keresztény folyóirat 2007. június–júliusi számában jelent meg.

Irányelvek a párbeszédre és annak lépéseire

A következő irányelveket ajánljuk a tag-egyházak figyelmébe a házasság, a család és a szexualitás kérdéseinek megvitatása során:

– Vegyük észre, hogy a gyakorlat és az életvitel kérdéseiben tapasztalt sokféleség apostoli abban az értelemben, hogy a sokféleség már az Újszövetség idejében és az első keresztények korában is nyilvánvaló volt (lásd ApCsel 15).

– Vegyük figyelembe az ökumenikus szintéren megtalálható többi véleményt, a lutheránus álláspontot pedig a többi egyház és szervezet viszonylatában, valamint saját lutheránus teológiai örökségünkkel összhangban fogalmazzuk meg.

– Ne felejtjük el, hogy a kérdésben összeegyeztethetetlen nézeteket, különbségeket és eltéréseket tapasztalunk abból adódóan, hogy a család, a házasság és a szexualitás a különböző kultúrákban eltérő megítélés alá esik.

– Gondoljuk végig, milyen mértékben jelenthetnek a család, a házasság vagy a szexualitás területén alkalmazott egyes gyakorlatok vagy elemek akadályt az üdvösségünk vagy a közösségként való együttélésünk számára annak fényében, hogy hitünk szerint mindannyian bűnösök vagyunk, akik számára a megváltást a Jézus Krisztusba vetett hit jelenti.

További javaslataink:

– Fogadjuk el, hogy a szexualitás Isten jó ajándéka. Ennek megfelelően továbbra is szükség van annak átfogó és árnyalt értelmezésére, hogy hogyan lehet ezt az ajándékot felelős módon megőrizni egy felelősségteljes kapcsolat keretein belül.

– Vegyük figyelembe azokat a tudományos eredményeket, amelyek relevánsak általában a szexualitás, konkrétan pedig a homoszexualitás megértéséhez.

– Fontoljuk meg azt az állítást, hogy a szexuális irányultság nem feltétlenül személyes vagy morális döntés eredménye, hanem esetleg olyan feltételek függ, amelyek már a döntés előtt is adottak.

– Fogadjuk el, hogy a szexuális (és a családi) kapcsolatok kialakításának és megélésének alapja a felelősségvállalás és a kölcsönösség. Bátorítsuk az egyházakat, hogy fordítsanak több figyelmet a szexualitással való visszaélés különböző formáira, például a prostitúcióra, a pornográfiára, a promiszkuitásra, az emberkereskedelmre vagy a vérfertőzésre, és

ne kizárólag a homoszexualitásra koncentráljanak.

– Gondoljuk végig, hogy egy azonos nemű személlyel megélt felelősségteljes és állandó kapcsolat mennyiben egyeztethető össze a bibliai értékekkel.

– Ösztönözzük azokat az egyházakat, amelyekben a homoszexualitás nem kérdés vagy nem beszédtéma, hogy vegyék észre: a keresztény melegek és leszbikusok jelenlétével a világon minden egyháznak szembe kell néznie.

– Ismerjük el, hogy szexuális irányultságától függetlenül minden ember Isten képmására teremtett. Ösztönözzük az egyházakat a világ minden táján, hogy gondolják végig, kizárnak-e bárkit is azok köréből, akikre így tekintenek.

– Bátorítsuk az egyházakat, hogy emeljenek szót azok jogai és méltósága érdekében, akiket az a veszély fenyeget, hogy szexuális irányultságuk miatt kriminalizálják őket.

– Folytassuk a nyitott, őszinte és önkritikus párbeszédet a család, a házasság és a szexualitás kérdéseiről. Tegyük fel a kérdést, mennyiben járultak hozzá az egyházak ezeknek a kérdéseknek az elfojtásához és elhallgatásához, megnehezítve ezzel egy nyitott hozzáállás kialakulását. Fontos, hogy az egyházak továbbra is teret adjanak a kérdések lelkigondozói környezetben történő megvitatásának.

– Bátorítsuk az egyházakat, hogy gondolják tovább lelkigondozói felelősségüket azoknak a személyeknek az esetében, akik házasságkötés nélkül, de egy szertartás keretében kívánják megerősíteni elkötelezett párkapcsolatukat.

– Tekintve a homoszexualitás kérdésének komolyságát, bátorítsuk az egyházakat arra, hogy ne hagyják figyelmen kívül sem a problémát, sem a homoszexuális férfiak és nők jelenlétét az egyházban. Ugyanakkor szükség van arra is, hogy egyik egyház se erőltesse saját megítélését a többiekre a közösségi elkötelezett párkapcsolatuk.

Részletek a Lutheránus Világszövetség által Házasság, család és szexualitás címmel kiadott dokumentumból. Megjelent a Lelkipásztor című evangélikus lelkesi szakfolyóirat 2007/7. számának 265–266. oldalán.

KATOLIKUS DOKUMENTUM AZ EGYHÁZRÓL

Szomorúan, mégis bizakodva

► **Izzanak a telefonvonalak, röpködnek a nyilatkozatok. Nem tudom, hogy mennyi mindebben a médiumok nyári uborkaszexoni „rájátszása”, és mennyi a valóságos hír. Mindenesetre fájdalmasan érintett. Nemcsak engem, sokunkat. Nemcsak Magyarországon, hanem szerte a világon. Milliók állnak értetlenül, kérdeznak, és próbálják érteni, hogy mi ez. Visszalépés az egységtörekvések eddigi eredményeitől? Semmi új, csak az eddig is létező álláspont összegzése, megerősítése? Identitáskeresés és újrafogalmazás? Friccska az ökumenének? Találgatások zajlanak szerte a világon. S a világ számára elgondolkodtató, hogy az arányaiban egyre fogyó kereszténységben belül a törésvonalak erősödni látszanak.**

A római katolikus egyház hittani kongregációja XVI. Benedek pápa hozzájárulásával július 10-én közzétette a *Válaszok néhány egyházzal kapcsolatos kérdésre* című dokumentumot. A kérészerzőt érdekes – öt felelet foglalkozik azzal, hogy változott-e a korábbi katolikus tanítás, értelmezi a II. vatikáni zsinat döntéseinek kulcsszavait, szól arról, mi okozza az „egyház elnevezés” sajátos használatát, illetve hogy miért alkalmazzák a „részegyház” vagy „helyi egyház” nevet.

A reformáció egyházairól szóló ötödik pont a legfájdalmasabb számunkra. Szó szerint idézem: „Kérdés: A zsinat a Tanítóhivatal zsinat utáni szövegeiben miért nem használják az egyház elnevezést a 16. századi reformációból született közösségekre? Válasz: Azért, mert a katolikus tanítás szerint ezek a közösségek a papi rend szentségében nem rendelkeznek az apostoli jogfolytonossággal, ezért az egyház lényegi alkotóeleme hiányzik belőlük. Ezek az egyházi közösségek, melyek főként a szolgálati papság hiánya miatt nem őrizték meg az eucharisztikus misztérium eredeti és ép lényegét, a katolikus tanítás szerint sajátos értelemben nem nevezhetők egyházaknak.” (Forrás: <http://katolikus.hu>)

Mindezt szomorúan és mégis bizakodva olvasom. A világ számára botrány, hogy a keresztények nem tudnak egységben élni. A missziót, a hitellességet teszi tönkre, ha kiemljük azt, ami elválaszt, és nem azért küzdünk, hogy minél több közös pontot találjunk.

Osztom a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) nyilatkozatának szomorú

hangú kezdőmondatát: „Megdöbbenéssel és csalódottan reagált a Lutheránus Világszövetség a dokumentumra, amely szerint a világ evangélikusságának családja és az evangélikus tagegyházak nem nevezhetők egyháznak. Ez számunkra elfogadhatatlan.” *Ishmael Noko* főtitkár leszögezi, hogy magukat teljes értelemben egyháznak tartjuk, amelyben az evangéliumot tisztán hirdetik, és a szentségeket helyesen szolgáltatják ki. Utal arra a közös nyilatkozatra, amelyben a Vatikán és a Lutheránus Világszövetség a megigazulásról szóló tanítás közös értelmezéséről vallott (1999). Ez a közös nyilatkozat a hit közösségéről és a megélt közös hit valóságáról beszél.

Megdöbbenésem oka az is, hogy miközben a katolikus–evangélikus dialógus (Vatikán–LVSZ) évtizedeken keresztül azt kereste, ami összeköt, ma ismét az lett aláhúzó, ami elválaszt.

Lehetne a szöveget részletesen elemezni – ez a teológiai munka elkerülhetetlen a közeljövőben –, lehetne idézni éppen a katolikus–evangélikus dialógus közös bizottságának korábbi nyilatkozatait vagy éppen a legutóbb napvilágot látott iratát (*The Apostolicity of the Church*) az egyház apostoli voltáról. (Fontos tudni, hogy évtizedek óta van magyar tagja a legfelsőbb szintű dialógusnak: korábban *dr. Hafenscher Károly*, majd *dr. Harmati Béla*.) Lehetne értékelni az ökumené iránt elkötelezett *Walter Kasper* finomító nyilatkozatát. (Csupán egyetlen mondat kiemelve: „A vatikáni nyilatkozatot figyelmesen olvasva világossá válik: a do-

kumentum nem tagadja, hogy a protestáns egyházak valójában egyházak lennének, hanem azt mondja, hogy nem egyházak olyan sajátos értelemben, ahogy a katolikus egyház önmagát mint egyházat értelmezi.”) Fontos a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) Ökumenikus Bizottsága elnökének magyarázata is. Árnalya a képet, és elveszi az eredeti szöveg élet – jelezve, hogy nem az ökumené ellen, hanem a katolikus egyház identitásának határozott megfogalmazásaként születtek a kérdésekre adott válaszok.

A dokumentum azonban sarkosan fogalmaz. Sarkossága mögött ott van a szekularizációtól való félelem, az egyház devalválódásának veszélyérzete, az egyház névvel való visszaélések világszerte tapasztalható (és hazai) sorozata s mindazok a kihívások, amelyek csak egyértelmű mondatokkal válaszolhatók meg. Egyfajta önvédelmet is vélek felfedezni a sorokban. A súlyos gondokkal, Európában paphiánnyal és fogyatkozó létszámmal küzdő katolikus egyház önmaga számára is tiszta képletet akar teremteni.

Tudjuk azt is, hogy a dokumentum nem hoz újat. A szöveg lábjegyzetei jelzik, hogy a protestantizmusra vonatkozó sorok korábbi dokumentumok és nyilatkozatok idézetei. A kérdés hát az: miért most, miért újra, miért ilyen keményen? Kérdés az is, hogy a katolikus identitás valóban csak ilyen kirekesztő elhatárolódásban fogalmazható-e meg?

Számtalan szempont játszhatott szerepet abban, hogy így időzítve s ilyen formában látott napvilágot a hittani kongregáció irata. Bizonyára az egyháztani (ekkleziológiai) megközelítés mellett fellelhető a dogmatikai, kánonjogi, egyházfegyelmezési és strukturális szempontok sokasága. Egyháztörténeti tapasztalatunk az, hogy jó néhány kifejezést eltérő módon használunk és értelmezünk. Testvéri beszélgetések sora, teológiai diskurzusok egymásutánja, tisztázó dialógus folyamata vár ránk, ha valóban érteni akarjuk egymást, s mindkét fél (Róma és a még Rómának sem el-

hanyagolható protestantizmus) tényleg elkötelezett a Bibliában felvázolt egység gyakorlása ügyében. Az evangélikus–katolikus párbeszéd által kidolgozott modell – „a megbékélt különbözőség” – ma is cél és feladat!

Van néhány olyan szempont, amelyet a dokumentum kapcsán végig kell gondolnunk. Vajon hogyan éli meg a jelen helyzetet a hazánkban többségben élő vegyes házaspárok sokasága, amelyek lelkesen élték át, hogy elkészültek és használatba kerültek a Vatikán által jóváhagyott ökumenikus esketési rendek? Vajon hogy fogunk egymás szemébe nézni az ökumenikus imahéten, amikor közös Urunkhoz könyörgünk? Tudunk-e testvéreként, egyenrangú félként kiállni a világ elé az egyház ügyeit képviselve, Krisztusra mutatva? Pasztorális és missziói kérdések ezek – egyik sem elhanyagolható.

Ügyesnek, sőt igen találónak tartom református testvéregyházunk nyilatkozatának viszontkérdését és megjegyzését: „Természetesen ez a dokumentum sem akadályoz meg minket abban, hogy a római katolikus egyházban továbbra is felismerjük az igaz egyház jeleit, és folyamatosan törekedjünk a párbeszédre, a testvéri együttműködésre.”

Nem mindegy, hogyan reagálunk mi, evangélikusok. Az elmúlt napokban elkeseredett és indulatos megnyilvánulásokat éppen úgy tapasztaltam, mint érdeklenséget. Nem kell haragot táplálni, ha valami ellenünk van, nem szabad, hogy a keserűség eluralkodjon rajtunk. Önmagunk meghatározása nem attól függ, hogy testvéreink hogyan vélekednek rólunk, vagy hogyan határoldnak el tőlünk. S mivel az ökumenében igaz a geometriai áthúzó ellentétel (két pont között legrövidebb út...), mi is hisszük, hogy két ember és két közösség között a legrövidebb út nem közvetlen, hanem Krisztuson keresztül vezet. Katolikus testvéreinkkel való kapcsolatunkat is a Krisztus-kötődésünk szabja meg. Ez adja stabilitását, ez adja a kötelezettségét, ez adja a perspektíváját is.

Van-e bennünk türelem, van-e bennünk vissza nem vágó „ellenfélszeretet”, van-e bennünk bizonyosság afelől, hogy az ökumené nem divatjelenség, nem is látszattervekesség s végképp nem a különbségek elkenése, hanem mandátum, amelyet az egyház Ura adott? Nem könnyű, néha nagyon fájdalmas, mégis áldásos feladat.

Szomorú, mégis bizakodó vagyok.

Nem csak azért, amit az MKPK Ökumenikus Bizottságának elnöke, *Bábel Balázs* érsek írt, visszautalva *II. János Pál* pápa szavaira: „Valljuk, hogy a katolikus egyház visszafordíthatatlanul elkötelezte magát, hogy az ökumené útját járja az Úr Lelkének szavára figyelve, aki megtanítja őt érteni az idők jeleit.” Nem csak azért, mert sokan úgy látjuk, hogy az ökumené útja – minden göröngyösséggel együtt – az egyetlen járható út a jövő felé. Nem csak azért, mert minden nehézség ellenére oly sok eredményt a közeledés folyamatában, amelyet nem lehet semmissé tenni. Nem csak azért, mert a megélt közösség és a megélt ökumené nagyon sokunkat elkötelezett tett, s a viták ellenére, a gátak és szakadékok ellenére újra meg újra átéljük az összetartozás élményét.

A jó reménységem igazi oka az, ahogy közös Urunk, Jézus Krisztus a főpapi imájában könyörög: „*De nem értük könyörgök csupán, hanem azért is, akik az ő szavakra hisznek énbenem; hogy mindnyájan egyek legyenek úgy, ahogyan te, Atyám, énbenem és én tebened, hogyők is bennünk legyenek, hogy elhiggye a világ, hogy te küldtél el engem. ... hogy egyek legyenek, ahogy mi egyek vagyunk: én öbennük és te énbenem, hogy tökéletesen egygyek legyenek, hogy felismerje a világ, hogy te küldtél el engem, és úgy szeretted őket, ahogyan engem szeretted.*” (Jn 17,20–23). Ő imádkozik az egységért. Szava integratív, magához hívó, tág ölelő, missziói aspektust is magában hordoz. Ezért vagyok bizakodó. Mindennek ellenére.

Krisztusban megvan az egység. Krisztusban megvalósulhat az egység. Felismerjük-e mi? Felismeri-e a világ?

■ HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

A Magyarországi Református Egyház Zsinati Tanácsának állásfoglalása a vatikáni dokumentumról

Hét évvel a *Dominus Jesus* nyilatkozat kiadása után úgy tűnik, a római katolikus egyházon belül az egyházzal szembeni tanítást illetően még mindig további tisztázásra van szükség. Bizonyára ezt a célt szolgálja ez a kérészerző, kérdés-

felelet formában megfogalmazott nyilatkozat is. Hasonlóan más egyházak véleményéhez, mi is olyan állásfoglalásnak tartjuk ezt a dokumentumot, amely pontosan tisztázza a római katolikus egyház viszonyulását a többi keresztény

egyházhoz. Ugyanakkor az eddigiekhez képest ez a nyilatkozat semmi újdonságot nem tartalmaz, hiszen a tridentini zsinat (1545–63) óta a helyzet alapvetően nem változott, amely elítélte és elutasította a reformációt.

Mi nélkülözhetetlennek tartjuk az egyház folyamatos megújulását, és mindig örömmel fejezzük ki akkor, amikor a római katolikus egyházzal a megújulás jeleit tapasztaljuk. Természetesen ez a dokumentum

sem akadályoz meg minket abban, hogy a római katolikus egyházban továbbra is felismerjük az igaz egyház jeleit, és folyamatosan törekedjünk a párbeszédre, a testvéri együttműködésre.

Ebben a folyamatban különös jelentőségű a Magyar Bibliatársulat által kezdeményezett 2008-as *Biblia évének* a Magyar Katolikus Egyházzal és a bibliatársulat tagegyházaival közös előkészítése és megvalósítása.

A vatikáni hittani kongregáció legújabb dokumentuma, amelynek címe *Válaszok néhány egyházzal kapcsolatos kérdésre*, ismét csalódást, szomorúságot, de legalábbis elbizonytalanodást okozott az egyházak egységtörekvése, az ökumenikus mozgalom iránt elkötelezett hívekben felekezeti hovatartozástól függetlenül. Ugyanez a dokumentum továbbá bizonyára megütöztetést okozott azokban is, akik bár maguk nem tartoznak Krisztus hívő népéhez, tisztelettel és jóhiszemű elvárásokkal tekintenek Krisztus egyházára a világ sebének gyógyulását illetően. Az ökumené ígéreiteiben nem bízó vagy azt egyenesen ellenzők – legyenek római katolikusok, protestánsok vagy ortodoxok – pedig szkepticismusuk, kételeyük vagy éppen fundamentalista kizárólagosságuk számára igazolásként hivatkozhatnak a dokumentumra.

A nyilatkozat – amelyet XVI. Benedek pápa is jóváhagyott – a II. vatikáni zsinat egyháztana egy-egy részletének a korábbi idevonatkozó római tanításhoz fűződő viszonyát vizsgálja, s egyebek mellett – a 2000-ben kiadott *Dominus Jesus* dokumentumhoz hasonlóan – azt állítja, hogy a római katolikus egyház az egyetlen

igaz egyház, következésképpen a katolikus egyházértelmezés szerint a reformáció egyháza nem egyházak.

Természetesen e problémát és magát a nyilatkozatot is sokkal árnyaltabban, higgadtan és tudományosan kell megvizsgálni, mindazonáltal az tény marad, hogy a legtöbb emberben e rövid és markáns vatikáni dokumentum rövid és markáns, a bevezetőben említett kategóriákba sorolható reflexiókat és reakciókat vált ki.

Az alábbiakban három olyan nemzetközi ökumenikus egyházi szervezet válaszynilatkozatába pillanthatunk be, amelyekben a Magyarországi Evangélikus Egyház alapító és aktív tag, és amelyek számára a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa (MEÖT) szorosan együttműködő partnerszervezet.

Az *Egyházak Világtanácsának* (EVT) főtitkárhelyettese, *Georges Lemopoulos* a nyilatkozat kapcsán az EVT 2006 februárjában Porto Alegreben tartott nagygyűlésének egyháztani dokumentumából idézi: „Mind az egyház katolikus egyház, és nem csupán ré-

sze annak. Minden egyház katolikus egyház, de nem annak teljessége. Minden egyház akkor tölti be a maga katolicitását, amikor közösségben van a többi egyházzal.” Továbbá megerősíti – ugyanúgy, ahogy az EVT 2000-ben a *Dominus Jesus* nyilatkozat kapcsán is tette –, hogy „továbbra is elengedhetetlenül fontos az alapvető ökumenikus párbeszéd és a közös krisztusi bizonyosság azokat a problémákat illetően, amelyekkel a világ ma szembesül”.

Az *Európai Egyházak Konferenciájának* főtitkára, *Colin Williams* közleményében ezt írja: „Mivel valljuk az egy, szent, katolikus (egyetemes – B. Z.) és apostoli egyházat, az az óriási ökumenikus feladatunk, hogy megjelenítsük ezt az egységet, amely mindig az Isten ajándéka.” A jelenlegi vatikáni nyilatkozatról továbbá azt mondja, hogy az „rávilágít annak a munkának a sürgős folytatására, amelyet a Charta Oecumenica az egység megvalósításáról ír. (...) Nem élhetünk megelégedettségben a sajnálatos megosztottság közepette.” Különösen is sajnálatosnak tartja, hogy e nyilatkozat a 3. európai ökumenikus nagygyűlést megelőző időszakban

jelent meg. E nagygyűlésen mintegy ezer római katolikus, valamint ezer protestáns és ortodox keresztény hivatott közösen megélni és megvallani, hogy közös Urunknak, Jézus Krisztusnak a világgossága az egység és a megújulás reményét adja egész Európának. „Ez az állásfoglalás nem téríthet el bennünket attól a feladattól, hogy a 3. európai ökumenikus nagygyűlés résztvevői Nagyszébenben párbeszéd, imádság és istentisztelet által egymás testvéreinek ismerjék el egymást Jézus Krisztusban, s felekezeti határokat átívelve kifejezzék, erősítsék és megélik azt az egységet, amely Jézus Krisztus akarata az Ő egyháza számára. (...) A vatikáni dokumentum demonstrálja, hogy milyen sürgős és fontos az ökumenikus párbeszéd. Ami minket illet, az Európai Egyházak Konferenciája elkötelezett marad erre a feladatra, annak a csalódásnak ellenére is, amelyet a jelen vatikáni nyilatkozat okozott számunkra.”

A *Európai Protestáns Egyházak Közösségének* elnöke, *Thomas Wipf* „rossz jelzések”-nek nevezi a vatikáni nyilatkozatot. (Innen van írásom címe is.) A Hittani Kong-

regáció dokumentuma „érvelésben és rövidségben is irritáló” – szögezi le. Ugyanakkor fontosnak érzi hangsúlyozni, hogy itt egy hittételnek a katolikus értelmezéséről van ugyanennek a hittételnek a protestáns értelmezésével. Ennek jegyében *Thomas Wipf* elnök elutasítja a katolikus érvelést, és felhívja a figyelmet arra a protestáns értelmezésre, amely szerint „az egyházaknak az eredeti ismérve az evangélium tiszta hirdetése és a szentségek helyes kiszolgálása. Ez – és nem több – szükséges ahhoz, hogy Krisztus egy egyháza hiteles kifejeződése láthatóvá váljon. (...) Mi egyháznak ismerjük el a római katolikus egyházat. Sajnálatos, hogy mind a mai napig ez nem mondható el fordítva. (...) Ez a dokumentum rossz jelzéseket ad le. A világ megpróbáltatásai is együttműködésre sürgetik az egyházakat. A közösségépítés nem egy hetyke cél, hanem a mi feladatunk. A hittételek kiemelkedően fontosak, de számunkra ezek nem osztják meg az egyházat” – vallja *Thomas Wipf*.

Ez az állásfoglalás mintegy összefoglalja a másik két szervezet reflexióját is, s ehhez bizonyára mi is sokan szív szerint csatlakozunk.

■ DR. BÓNA ZOLTÁN, a MEÖT főtitkára

A japán–dél-koreai világbajnokságon elért brazil győzelmet követően rendkívüli jelenetek játszódtak le a stadionban: a brazilok teljesen magukon kívül voltak! Sok játékos levette a mezét, és a pólójukon ott állt a következő üzenet: „Jézus él!” Lúcio és néhány másik játékos spontán módon letérdelt a pálya közepén, és hálát adott Istennek.

Mindezt a televízióban Réthy Béla kommentálta a ZDF csatornán, és azt mondta, hogy varázslás vagy valamilyen pogány rituálé zajlik a pályán. Ilyenkor az ember csak a fejét rázza: úgy tűnik, Németországban egyes riporternek a keresztény hitből nem sokat értek meg.

A brazil játékosok természetesen Istennek adtak hálát a jó játéknak és a két Ronaldo-gólnak – amit voltképpen minden meccs után megteszünk, függetlenül attól, hogy nyertünk-e, vagy veszítettünk. Az, hogy közösen imádkozunk, szintén teljesen normális dolog. Általában a meccsek után az öltözőben szoktunk imádkozni. A vébgyőzelem után ez másképp történt, mert Lúcio és a többiek ezúttal a nyilvánosság előtt, a futballpályán tették. Talán az egész világ számára nyilvánvalóvá akarták tenni, kinek köszönhetik a győzelmet. Annál őszintébbre sikeredett ez a hálaadás, mivel a világbajnokság előtt nálunk senki sem tartotta Brazíliát esélyesnek a végső győzelemre.

A német csapathoz hasonlóan nem volt valami nagy az ázsióknak, és sokan nem tudták, mire is képes a válogatott. A világbajnoki selejtezőkön Brazília körülbelül így jutott el az utolsó fordulóig. Sokan ezért úgy gondolták, hogy a csoportmeccseket sem éli túl a csapat. Mégis másképp alakult.

Lúcio, Cacau és a többi keresztény a csapatban a hozzáállással ment el a világbajnokságra, hogy Isten a lehetőleg is megteheti. És így is történt.

Ehhez hasonlóan csináltunk a 2005-ben Németországban rendezett konföderációs kupa megnyerése után is. Egyszerűen Jézusról akartunk beszélni, és

fel szeretnénk volna hívni rá az emberek figyelmét.

Az egész torna ideje alatt bibliaórákat tartottunk a csapat szállásán. Együtt imádkoztunk, és olvastunk a Bibliából. Ezek az istentiszteletek felszabadítottak bennünket, hogy ne ma-

nások középpontjába. Ez aztán feltűnést keltett!

A nézők a lelátókon és – ahogy később hallottam – a tévézők sokasága először egyáltalán nem tudták, mi történik. Normális esetben a győztes csapat több tiszteletkört lefut ilyenkor. A brazilok azonban letérdeltek a gyepre, és közösen imádkoztak.

Néhány újságíró megkérdezte tőlünk, hogyan lehetséges az, hogy egy többszörös világbajnok, aki éppen megnyerte a mini-vébet, ennyire megalázza magát, hogy valaki másnak adjon hálát. Mi azonban pontosan ezt a hatást akartuk elérni. Talán ezzel egy kicsit zavarba hoztuk a nyilvánosságot, de a gesztus sok embert megérintett a diadalmármor kellős közepén. Nem saját magunkat és a nagyszerű teljesítményünket ünnepeztük, hanem Istennek adtunk hálát.

A Bundesligában a gólok és a kimondottan jó meccsek után mindig kihasználom az alkalmat, hogy megmutassam, kinek köszönhetem a futballtehetségemet. Az alsó pólómon olyan üzenetek álltak, mint: „Jézus szeret téged!”, „Jézus él” vagy „Jézus hűséges”. És nemcsak én alakítottam ki ilyen szokást, hanem a többi brazil keresztény focista is üzeneteket írt a pólójára.

Én mindig tudatában voltam annak, hogy a hitemnek hatással kell lennie a játékmódomra is, ezért ha kimegyek a pályára, nem csak a „győzelem minden áron” gondolata jár a fejemben. Szeretnék fairs maradni, nem akarok csúnya trükkökhöz folyamodni, és nem kívánom csalással megszerezni a győzelmet.

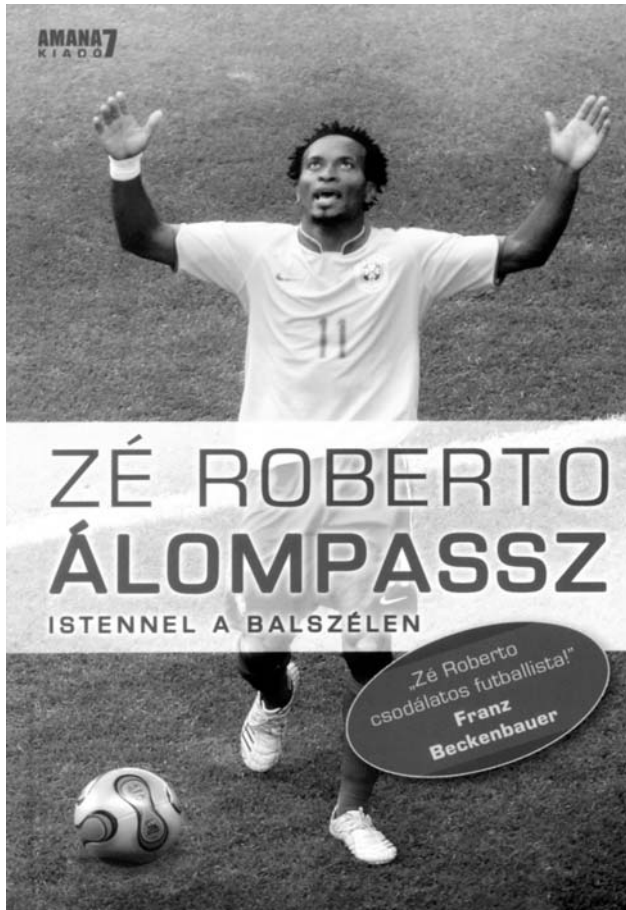
Ezenkívül, amikor ott vagyok, nemcsak győzve, hanem elsősorban védelmet is kérek Istentől a sérülésekkel

kacsul önmagunkra és a játékkunkra koncentráljunk, hanem ezek helyett Istenre tudjunk nézni.

Többek közt azt kértük tőle, hogy segítse győzelemre azt a csapatot, amelyik a végén neki fogja adni a dicsőséget. Így hát a győzelem után teljesíteniünk kellett, amit megfogadtunk! Mindnyájan – és ez alatt nem csak a keresztényeket értem a csapatban, hanem szó szerint minden játékost – letérdeltünk a pályán, és hálát adtunk Istennek. Őt dicsőítettük, és nem magunkat helyeztük a törté-

J...

Részlet Zé Roberto brazil futballválogatott önéletrajzi kötetéből

verben ülnek a kispadon, gondolván, hogy szerencsét hoz nekik, ha nem mosák ki a következő vereséig, mások meg a legmelegebb nyári időben sálat hordanak, csak mert ettől szerencsét remélnék, akkor senki sem mond semmit. Ha azonban a brazil játékosok Isten iránti örömeiket és hálájukat fejezik ki, akkor egy grémiumnak kell arról döntenie, hogy ezt nem szabad, és azokat a profi labdarúgókat, akik vétenek ellene, a bírónak meg kell említenie a mérkőzésről írt jelentésben! Nevetnék rajta, ha nem lenne olyan szomorú. A Focus hírmagazin ezt a rendeletet „antijézus-rendeletnek” nevezte.

Isten azonban mindig talál módot arra, hogy felhívassuk órá a figyelmet. Miután kimondták a tilalmat, a barátomnak, Cacaunak ragyogó ötlete támadt. Most a meze alatt egy olyan pólót hord, amelyen egyszerűen csak ez áll: „J...”

Nem tudok róla, hogy valamelyik játékezőt a jelentésében valaha is leírta volna: „Cacau megszellezte a mezét, és alatta a pólóján egy J betű volt látható”, sőt el tudom képzelni, hogy néhány ember a szövetségben egy ilyen üzenettel egyáltalán nem tud mit kezdeni. Csak a szurkolók, ők pontosan tudják, kire kell gondolni – és ez elég!

Később, amikor a végzetlenül izgalmas 2002–2003-as szezonban korábbi klubom, a Bayer Leverkusen majdnem kiesett, a játékosok az egy-nullás nürnbergi győzelem után odafigyelték a Leverkuseni-szurkolók szektorához, és brazil barátom, Lúcio újra bátran kifejezte, mit érez: a meze alatt nagy betűkkel ott állt a „Köszönöm, Jézus!” felirat. Azt hiszem, abban a pillanatban ezzel minden szurkoló tökéletesen egyetértett.

Zé Roberto: Álompassz – Istennel a balszéken. Amana7 kiadó, Budapest, 2006. Ára 990 Ft.

Kitüntetést kapott a hitvalló focista

Mások mellett a Cacau beceneven ismert focista, *Claudemir Jeronimo Barretto*, a VfB Stuttgart játékosa is átvehette a közelmúltban Németországban a Christliche Medienverbund KEP kitüntetését, az „Arany Iránytűt”.

Az evangélikai médialeismerést általában újságírók kapják. Bár Cacau nem tartozik közéjük, az ítések úgy vélték, méltó az elismerésre, hiszen népszerűségét minden adandó alkalommal arra használja, hogy a nyilvánosság előtt vallást tegyen Jézus Krisztusba vetett hitéről.

► A Glaube und Heimat nyomán

Kedves Gyerekek!

► **Mostani hatrészes sorozatunkban Petivel és Bálinttal, két jó barátal ismerkedhettek meg, akik mindig együtt töltik a szünidőt, és sok kalandban van részükhöz. Minden részen találtok egy-egy rejtvényt is. A helyes megfejtéseket – akár utólag is – küldjétek el szerkesztőségünk címére (Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.); a borítékra írjátok rá: Gyermekvár. Jutalmul a végén ajándékcsomagot kaptok.**

Két napja csak esett az eső. Mit is lehet a nyári szünetben esőben csinálni? – ezen törte a fejét a két jó barát.

– Megvan! – kiáltott fel Peti. – Menjünk fel a padlásra, ott annyi kincs van! Bálint nem sokáig kérte magát, már fent is volt a létra tetején.

– Gyere! – hallotta Peti hangját a félhomályos padlásán. – Itt, a sarokban van egy nagy láda. Anyukám ide gyűjti a kincseimet. Milyen régen néztem már bele! Épp itt az ideje. Idenézz! De jó kard! Meg a tavalyi batmanes jelmezem. Hű! És ez volt második koromban a farsangi bálban a királyszékhöz a korona. Jó, mi?

Nem kellett sok idő hozzá, hogy Petiből pókember, Bálintból pedig király váljon. Egymáson nagyokat nevetve mentek le a padlásról, hogy rögtönzött jelmezbemutatót tartsanak.

– Ó, hát vendégeink érkeztek – kínálta helytel a két fiút Peti apukája. – Aztán királyuram, hány magyar királyt tud felsorolni a történelemből?

Az elhangzott kérdésre felváltva mondták a történelemórán tanult uralkodók neveit.

– És a bibliai királyokkal mi a helyzet? – Dávid, Salamon meg Heródes – kiáltották a fiúk.

– Hát igen, ennél a háromnál azért jóval több volt. De ha már Heródest is említettétek, bizony meg kell mondanunk ősztintén, hogy Jézus születésekor nagyon féltékeny volt a Betlehemben született új királyra. Emlékezték, honnan tudta meg Jézus születésének a hírét?

– A napkeleti bölcsek tőle kérdezték meg, hogy hol van a zsidók királya, aki akkor született.

– És azért jöttek, hogy leboruljanak előtte – folytatta Bálint. – Még ajándékot is vittek neki: aranyat, tömjént és mirhát.

– De ha emlékezték, Heródes féltette a hatalmát, mert azt hitte, hogy ez az újszülött király majd az ő trónszékét akar-

GYERMEKVÁR

Rovatgazda: Boda Zsuzsa

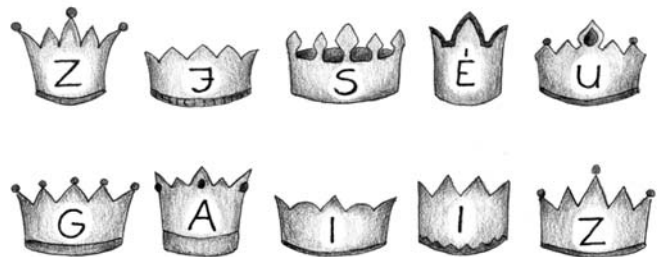
ja. Ezért megkérte a bölcseket, hogy hazafelé megint menjenek be hozzá, és mondják meg, hol találták rá. Azt mondta, ő is el akar menni hódolni neki. Ez persze nem volt igaz, meg akarta ölni Jézust. Tudjátok-e, hogy miért nem sikerült neki?

– Mert a bölcseknek egy angyal azt mondta, hogy másik úton menjenek haza.

– És Józsefnek is megjelent az álmában egy angyal. Azt parancsolta, hogy meneküljenek Egyiptomba, és addig maradjanak ott, amíg Heródes meg nem hal.

– Így is történt – bólintott Peti apukája. – Mivel ilyen remekül emlékeztek erre a történetre, jutalmul egy királyi uzsonna vár rátok a konyhában.

Ha a helyes sorrendben összeolvassátok a korábban levő betűket, megkapjátok a megfejtést.

RAJZ: JENES KATALIN

Nem vagytok többé idegenek és jövevények, hanem polgártársai a szenteknek és háza népe Istennek. (Ef 2,19)

Szentháromság ünnepe után a 7. héten az Útmutató reggeli s heti igéi az Úristen örök szeretet-, vendégségéről” tudósítanak, a háznép asztalközösségéről készült néhány „történelmi” előkép felvillantásával. Ugyanis a pogányokból lett keresztények Isten újszövetségi népének tagjai, ahol ő kormányoz, és hit által örök életre hív: „Jelképeket meg, és lássátok, hogy jó az Úr: boldog az az ember, aki benne bíz.” (Zsolt 34,9; LK) Az egyház alapja és feje is: Krisztus, és ő „saját kezűleg” vendégeli meg Isten háza népét: „Jézus pedig vette a kenyereket, hálát adott, és kiosztotta az ott ülőknek; ugyanúgy osztott a halakból is, amennyit kívántak.” Jézus nem akart „kenyérkirály” lenni, de ez a tette jel volt: „Ez valóban az a próféta, akinek el kellett jönnie a világba.” (Jn 6,11.14) Az első gyülekezetet így élt: „...házként megtörték a kenyeret, örömmel és tiszta szívvel részesültek az ételen; dicsérték az Istenet, és kedvelte őket az egész nép.” (ApCsel 2,46–47) Ezekias megírdette a rég elhanyagolt páska-ünnepet; s utána megtartották a kovászatlan kenyerek ünnepét: „Ünnepi lakomát tartottak hét napig, békeáldozatokat áldozva és dicsőítve őseik Istenét, az Urat.” (2Krn 30,22) Isten menyegzőt készített Fiának, s az első, eredménytelen, névre szóló meghívást követte egy mindenkinek szóló, végső lehetőség; ezért a résztvevők között vannak gonoszok és jók egyaránt. De aki nem Isten elhívása szerint, a hit és megtérés által él, az kivettetik a királyi menyegzőről: „Mert sokan vannak az elhívottak, de kevesen a választottak.” (Mt 22,14) Az Úr boldog jövőt és áldást ígér őszövetségi, választott népének most: „...úgy határozottam, hogy jót teszsek Jeruzsálemmel és Júda házával. Ne féljétek!” (Zak 8,15) Az úrvacsorából való részesedés kettős szeretetközösséget hoz létre: Krisztussal és az úrvacsorai gyülekezet tagjaival – „Mert egy a kenyér, egy test vagyunk mindannyian, akik az egy kenyérből részesedünk.” (1Kor 10,17) Reformátorunk így tanít: „Ahol azt látod, hogy a szentségeket helyesen szolgáltatják ki, biztosan tudhatod, hogy Isten népe van ott. Mert ahogy az ige jelzi az egyházat, ugyanúgy a kereszt-ség és az úrvacsora is. Ha e hited jól gyakorlod s erősíted, meglásd, milyen boldog, gazdag, menyegzői lakomát készítenél Istened!” Jézus utolsó páskaünnepét (lásd Lk 22,14–18) azonnal követte az első úrvacsora: „Ez az én testem... ezt cselekedjétek... E pohár az új szövetség az én vérem által...” (Lk 22,19–20) Isten szeretet-, vendégségének” ezek az előképei a Bárány menyegzőjén teljesednek be. Gyülekezetének ott megadatik kegyelemből, hit által, Jézus érdeméért, „...hogy felöltözzék fényes, tiszta gyolcsba. (...) Boldogok, akik hivatalosak a Bárány menyegzőjének vacsorájára!” (Jel 19,8.9) Addig: „Szent asztalod ma készen áll. / Itt vagyunk, mert te meghívtál, / És hálás szívvel borulunk / Most eléd, Megváltó Urunk.” (EÉ 312,1) Te is tedd ezt, hogy ne légy örökre idegen!

■ GARAI ANDRÁS

HIRDETÉS

Új főcímmel jelentkezik az evangélikus műsor a Magyar Televízióban

Nézőink bizonyára felfigyeltek rá, hogy nem csupán a címe változott meg az *Örömhírek*, hanem a főcímként látható képsor is. A változásnak gyakorlati oka van. Az újságok műsorismertetői ugyanis csupán egy sorban közlik az adást, ezért az alcím, mely a felekezetre utalt, rendre lemaradt, így a nézők nem tudhatták, hogy melyik egyház műsora következik.

Műsorunk új címe: *Evangélikus magazin*, ugyanakkor megmaradt második feliratként az *Örömhír*, az eddigi cím is.

Az új főcím képeit úgy állítottuk össze, hogy evangélikusságunkra utaljanak. A páli üzenetnél kinyitott Biblia *Sylvester Jánosnak*, Luther tanait követő reformátorunknak az első magyar nyelvű teljes Újszövetség-fordítása: első képünkkel utalunk arra, hogy hitünk alapját a Szentírásban találjuk.

A második kép ifjabb *Lucas Cranachnak* a megfeszített Krisztust ábrázoló festménye. Hitünk középpontjában a megfeszített Megváltó áll. A kép Wittenbergben, a Luther Múzeumban található.

A következő a Luther-rózsa, melynek középpontjában a kereszt tűnik át Cranach festményéből. Ez a Luther-rózsa is Wittenbergből való. Erre íródik ki a cím: *Evangélikus magazin*. Luther címere a feltámadt Krisztust ábrázoló Grünewald-festménybe tűnik át. Hiszen ha Krisztus fel nem támadt volna, hitünk semmit nem érne. Erre íródik ki az, hogy *Örömhír*. A gyermekek arca az örömmüzenet tiszta továbbadóra utal, majd a hittudományi egyetemünk kápolnájában található üvegablak, *Mezősi Eszter* alkotása zárja a tizenhat másodperces főcímet. Alatta *Luther Jer, örvendjünk, keresztények!* kezdetű éneke hallható *Finta Gergely* feldolgozásában és előadásában.

mtv

Evangélikus műsorok ismétlése a Magyar Televízióban

- Július 22-én, vasárnap *Mai hitvallások – Látogatásban Andorka Rudolfnál* címmel a tíz éve elhunyt akadémikusra, zsinatunk világi elnökére emlékezünk a vele készült utolsó portréműsorral (mtv, 11.10; m2, 13.55).
- Július 29-én, vasárnap a *Német ajkú evangélikus gyülekezetek* című, a katepítésről szóló, kétrészes műsornak mind a két részét megismétlik (mtv, 11.00; m2, 13.55).
- Augusztus 26-án, vasárnap *A költő alma* című, *Reményik Sándor* verseit, gondolatait megszólaltató műsor ismétlésére kerül sor.

duna

A Duna Televízió *Isten kezében* című sorozatműsorának következő adásában, július 21-én, szombaton 12.05-kor a június 22–23-án Pakson rendezett 5. országos evangélikus találkozóról láthatunk képes beszámolót. A rendezvény mottója – „Békesség néktek!” – a megbékélés témáját állította a középpontba. Neves teológusok pódiumbeszélgetését követően a résztvevők szekcióbeszélgetések keretében cserélhettek eszmét a családon és a társadalmon belüli, valamint az egyházak közötti megbékélés lehetőségeiről. Az ünnepi záró istentiszteletra a paksi Duna-parton álló vízi színpadon került sor. Ismétlés: Duna Tv, július 24., kedd, 6.25 és Duna II. Autonómia, július 27., péntek, 9.40. Szerkesztő: *Nevelős Zoltán*, rendező: *Horváth Tamás*.

ISTENTISZTELETI REND | 2007. július 22. – Budapest

Szentháromság ünnepe után 7. vasárnap. Liturgikus szín: zöld.

Lekció: Róm 6,19–23; Mk 8,1–9. Alapige: 2Móz 16,2–3.11–18. Énekek: 327., 459.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Bencéné Szabó Márta; de. 10. (német) Holger Manke; de. 11. (úrv.) Bence Imre; du. 6. Bence Imre; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fehé de. 10.** Brebovsky Gyula; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 II. Szojanovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. Fodor Viktor; **Csillaghegy-Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. Donáth László; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. Hokker Zsolt; **Újpest, IV., Lebstock M. u. 36–38.** de. 10. Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Cselovszky Ferenc; de. 11. (úrv.) Smidéliusz Gábor; du. 6. Balog Eszter; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Aradi György; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Kertész Géza; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák, úrv.) Szpisák Attila; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Kertész Géza; **VIII., Vajda P. u. 33.** de. 9. Smidéliusz András; **IX., Gát utcai római katolikus templom** de. 11. (úrv., énekverses liturgia) Koczor Tamás; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. Smidéliusz András; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Blázy Árpád; de. 11. (úrv.) Blázy Árpád; du. 6. Blázy Árpádné; **XI., Németvölgyi út 138.** de. 9. Blázy Árpádné; **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Bence Imre; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) dr. Bácskai Károly; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. Tóth-Szöllős Mihály; **XIII., Frangepán u. 41.** de. fél 9. Szloboda József; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (úrv.) Tamásy Tamás; **XIV. Gyarmat u. 14.** de. fél 10. Tamásy Tamás; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Szabó András; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 75. (nagytemplom)** de. 10. Bátorvicsky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere 10–11.** de. 10. Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Baththyány I. u.** de. fél 11. Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodam u. 24.** de. 9. Blatniczky János; **Rákoshegy, XVII., Tessedik tér** de. 9. id. Zászkaliczky Pál; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. id. Zászkaliczky Pál; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. Eszlényi Ákos; **Rákosliget, XVII., Gőzon Gy. u.** de. 11. Eszlényi Ákos; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. Győri Gábor; **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. Győri Gábor; **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. Zólyomi Mátyas; **Budaörs, XXII., Játék u. 16.** de. 10. Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. Endreffy Géza; **Názáret-templom, Mátrászentimre-Bagolyirtás** de. 11. Magassy Sándorné; **Pilisvörösvár (református templom)** du. 2.

ISTENTISZTELETI REND | 2007. július 22. – Balaton

Alsődörgicse de. 11.; **Balatonakali** du. 2.; **Balatonaliga (a Club Aliga területén levő református templom)** du. 6.; **Balatonalmádi** du. 4.; **Balatonboglár** de. 11.; **Balatonfenyves (református templom)** du. 6.; **Balatonföldvár (városháza)** du. 2.; **Balatonfüred** de. 9.; **Balatonszárszó (evangélikus templom)** du. 3.; **Balatonszárszó (evangélikus üdülő)** de. 10.; **Balatonszemes** de. fél 10.; **Balatonzepezd** de. 9.; **Fonyód** du. fél 5.; **Hévíz** du. fél 11.; **Kötcse** de. 10.; **Kővágóörs** de. fél 12.; **Mencshely** de. 11.; **Nagyvázsony** du. 2.; **Révfülp** de. 10.; **Siófok** de. 10.; **Szentantalfa** de. háromnegyed 10.; **Tapolca** de. fél 9.; **Veszprém** de. 10.; **Zánka** de. fél 9.

NÉMET NYELVŰ ISTENTISZTELETEK

Hévíz de. fél 10.; **Siófok (kápolna)** de. fél 10.

ISTENTISZTELETI REND | 2007. július 22. – Velencei-tó

Agárd (protestáns templom, Mátyás király u. 24.) du. 6.

■ Összeállította: BODA SZUSZA

Megemlékezés Andorka Rudolf sírjánál

Andorka Rudolf szociológusra emlékeztek június végén halálának tizedik évfordulója alkalmából a Farkasréti temetőben. A professzor a Deák téri gyülekezet tevékeny presbitere, egyházunk 1991–1997 közötti zsinatának nem lelkes elnöke, a Budapesti Közgazdaságtudományi Egyetem rektora, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja és az Országos Tudományos Kutatási Alapprogramok (OTKA) Bizottságának elnöke volt.

Tíz éve a temetésén – társadalmi megbízatásainak is köszönhetően – nagy gyászoló tömeg búcsúztatta. A mostani megemlékezés a legszűkebb családi és gyülekezeti körben történt.

A reménység evangéliumát *Gáncs Péter* püspök hirdette Lk 19,10 alapján. *Andorka Rudolf* Krisztus által megtalált ember volt, halálával nem vesztett el, hanem előrement. Tudós szociológusként maga is az elveszetteket, a szegényeket kereste, ügyüket képviselte. Közös sírban nyugszik *Eszter* lányával, aki a kallódó-kért áldozta életét. Mindketten megta-

paszthalhatták, milyen nehéz a kicsinyek és az elesettekkel foglalkozni. Igénk szerint az Emberfia nemcsak keresi, ha-

nem meg is tartja az elveszetteket. Az ő megtartó kezében tudjuk *Andorka Rudolfot*, és szeretettel őrizzük emlékét és szellemi örökségét – mondta a püspök. *Cselovszky Ferenc* lelkész az emberi élet-

űtra emlékezett. Csak utalt madridi nagykövetünk kisláira, a családjával együtt kitelepített fiatalemberre, a forradalomban részt vevő egyetemistára, az ezért néhány hónapos börtönbüntetését töltő rabra, a tudományos pályán szárnyát bontogató szakemberre, az egyetemi oktatóra. Emlékezése személyessé vált, amikor a szociológiai kutatásokat is végző egyetemi rektorra gondolt vissza, aki a kilencvenes évek elején egy fél éves tárgy előadásával a teológiai hallgatók figyelmét igyekezett ráirányítani a szociológiai szempontokra, ezzel is formálni világszemléletüket. Még a vizsgán is – rektori dolgozószobájában – a számonkérés után a tanítást tartotta fontosnak, amikor kedvesen kiegészítette a jelelt feleletét, bővívte ismereteit az adott témakörben.

A temetői emlékezés gazdagította az egybegyűlteket, s az előremetkekkel való viszontlátás reménységével búcsúztak egymástól.

■ ZALÁN PÉTER

Bátor kiállítás az egyházért

Brósz Jonatánra emlékezünk

Brósz Jonatán egyházunkban és a közéletben is jelentős szolgálatokat végzett, nevét mégis csak kevesen emlegetik. Cél szerű, hogy emlékezzünk rá.

1823. július 23-án született Felkán, Szepes megyében, és még aznap megkeresztelte *Klein Sámuel* lelkész. Apja építőmester és közmegebecsülésnek örvendő polgár volt. Elemi iskolai tanulmányait Felkán, a középiskolait a késmárki líceumban, jogi tanulmányait pedig az eperjesi kollégiumban végezte, ahol akkoriban *Vandrák András* és *Csupka András* professzorok jelentették a „különleges minőséget”. *Brósz Jonatán* kitűnt társai közül szorgalmával és ragyogó tehetségével.

Jogi tanulmányai befejezése után a *Kubinyi* család alkalmazta patvaristának és nevelőnek Liptóban. Amikor 1847-ben megszerezte ügyvédi diplomáját, ügyvédi irodát nyitott Szepesszombaton. A szabadságharc idején mint segédtest szolgált; közben hazáját szerető, áldozatkész, hűséges magyarrá formálódott.

A szabadságharc bukása után zaklatták, üldözték. El akarták tiltani ügyvédi munkájától. Erre az időszakra esik házasságkötése a tekintélyes földbirtokos, *Bielek László* leányával, *Kornéliával*. Felesége és gyermekei jelentették munkájához a harmonikus hátteret. Veje volt *Mágyócsy-Dietz Sándor* botanikus, egyetemi tanár és *Szigethy Lajos*, a fásori gimnázium tanára.

Csak sorozatos kérelmek és próbálkozások után, nehezen sikerült engedélyt kapnia ügyvédi gyakorlata folytatásához, de csak – mintegy számúzve – Beregszászra. Noha rövid idő alatt a számára teljesen idegen környezetben is népszerűvé és elismertté lett, mégis visszavágyott a neki oly kedves Felvidékre: 1858-ban Kassán megnyithatta ügyvédi irodáját.

1860-ban érdekes változás következett be pályafutásában. 1859. szeptember 11-én megjelent a szeptember 1-jén kelt, úgynevezett *protestáns pátens*, amely

durva „belenyúlás” volt a protestáns egyházak életébe: erőszakkal szabályozta az állam és a protestáns egyházak viszonyát. Nemcsak a magasabb egyházi tisztségviselők, hanem a lelkészek és a falusi tanítók megválasztását is a kormányhatóságok megerősítésétől tette függővé. Veszélybe került magasabb fokú tanítézetünk nyilvánossági joga.

Egyházi szervezeteink, testületeink egymás után tiltakoztak a hagyományos protestáns autonómia durva megsértése ellen, például szeptember 27-én a tiszai egyházkerület késmárki gyűlése. *Zsedényi Ede* éles hangú felszólalását az akkor Szepesbélán lelkészkedő *Máday Károly* vette jegyzőkönyvbe, *Pálkői Antal* sárospataki evangélikus tanár pedig kinyomatta, és gondoskodott szétküldéséről.

Ezért az egyértelmű, határozott, bátor kiállásukért mindhármukat vád alá helyezték. Az 1859. december 30-án megtartott törvényszéki tárgyaláson megmaguk védekezhetek, de amikor 1860. májusában a két perbefogottat bebörtönözték, *Brósz Jonatán* önként vállalta védelmüket. (Pálkői betegségére való tekintettel négyheti halasztást kapott. Május 15-én a császár visszavonta a pátentet, így ő nem került börtönbe.) Magyarázható ez a spontán kiállása erős protestantizmusával, egyházszerezetével, de mind abszolútizmusellenességgel, mind pedig magyarsága is indukálta határozott kiállását az igaz ügy mellett. „A protestánsok, midőn ősi alkotmányos presbyterialis szervezetük mellett sikra szállnak: a mindent központosító abszolútizmust támadták meg.” (*Ballagi G.: A protestáns pátens és a sajtó*, Hornyánszky, Budapest, 1892. 4–6. o.)

Zsedényire különösen haragudott a bécsi kormányzat, mert – mint udvari tanácsost, a szabadságharc előtti, kormánytámogató párt vezérét – a pátentet támadó fellépéséért arulónak tartották. Nemessége, címei, nyugdíja elvesztésére és nyolc hónapi börtönre ítélték.

Mádayval kapcsolatban írta életrajz-

írója: „Érdekes volt akkor a közönség részvétele a fogoly iránt. Majdnem minden félórán jelentkezett egy látogató az elnöknel, hogy engedélyt nyerhessen *Mádayhoz* bocsátatni. S e látogató férfiak és nők csemegét, pogácsát, tokaji bort csempésztek be a fogoly részére.” (*Hörk J.: Az ev. Tisza-kerület püspökei. Superintendensek*. Kassa, 1888. 95–118. o.) Őt négyhavi börtönre és lelkészi állásának elvesztésére ítélték.

1860. január 10-én az uralkodó meg elrendelte a pátensnek az érdekelt egyházak templomi szószékeiről történő kihirdetését (ezt csak 226 evangélikus és 25 református lelkész teljesítette), de május 15-én „legfelső kéziratral” – utalva az iránta mutatkozott elégedetlenségre – gyakorlatilag hatálytalanította, ám teljes visszavonása csak 1867-ben történt meg. Az elítélteket már 1860 tavaszán szabadlábra helyezték és rehabilitálták. Fokozatosan helyreállt egyházunk törvényes rendje.

Brósz Jonatán népszerűsége tovább emelkedett. Rögtön Kassára kerülése után a magyar–német egyházközösség jegyzője lett. Ugyanez a közösség 1861-ben teljes bizalommal felügyelőjévé választotta, és ebben a szolgálatában 1889-ben történt visszavonulásáig mindig újraválasztották. A tiszai egyházkerület is felfigyelt hasznos tevékenységére, és megválasztotta kerületi testületébe világi képviselőnek. Részt vett országos és külföldi rendezvényeken is, és eredményesen képviselte megbízóit.

Amikor a kassai egyházközösség 1886-ban meg akarta ünnepelni huszonöt éves felügyelői jubileumát, elhárított minden ünneplést, és iskolaalapítványt létesített. Az iskolaépület elkészült.

Betegeskedés után, 1893. január 1-jén hunyt el; 3-án temették el, *Csikó János* és *Stehlo János* lelkészek szolgálatával.

Az egyháztörténet számon tartja *Brósz Jonatán* személyét és munkásságát. „Az igazak emlékezete áldott!” (Péld 10,7a)

■ BARCZA BÉLA

Beperelte Istent – vesztett a bíróságon

„Szédélgés” és „bizalommal való visszaélés” is szerepelt abban a keresetben, amelyet egy temesvári rab nyújtott be Isten ellen, mert nem teljesítette azt, amit imáiban kért tőle. A bíróság elutasította a keresetet.

A negyvenéves *Mircea Pavel* az *Evenimentul Zilei* című bu-

aresti lap július 11-i beszámolója szerint jelenleg a gyilkosság miatt rá kiszabott húszéves börtönbüntetését tölti.

A férfi „az égben lakó és Romániában az ortodox egyház által képviselt” Istent azzal vádolta, hogy elkövetete „a szédélgés, a bizalom-

mal való visszaélés, a korrupció és a befolyással való visszaélés” néven ismert vétkeket. Mindezt a következőképpen indokolta: „Amikor megkeresztelték, a nevezetel szerződést kötöttem, amelynek értelmében meg szabadít a gonosztól. Ő azonban nem tartotta tiszte-

letben a szerződésünket annak ellenére, hogy különböző javakat és számos imát kapott tőlem.”

A temesvári bíróság elutasította a keresetet, méghozzá a következő indokollással: „Isten nem jogalany, és nem ismeretes a címe.”

► MTI

Tudnivalók az Evangélikus portál eseménytáráról – újra

▶ Lapunkban legutóbb 2005 tavaszán írtunk a <http://naptar.lutheran.hu> címen elérhető eseménytárról. Akkor Bogdányi Gábor cikkében olvasható volt, hogy az ide beküldött hírek moderálás után megjelennek a webes felületen, illetve a kapcsolódó hírlevélre feliratkozott felhasználók e-mail útján is megkapják a friss híreket. Most a naptár működésének tapasztalatairól szeretnék írni, illetve néhány, az úrlapok kitöltésével kapcsolatos tanácsot adok.

Először vegyük a hír szövegét magát! Gyakran előfordul, hogy az eseményre szóló meghívó érkezik be, vagyis a küldő egyszerűen átmásolja a meghívó szövegét. Több felhasználónak elmondtuk már – illetve többször volt szó erről egyházi levelezőlistánkon is –, hogy az ilyen szövegeket nem tudjuk automatikusan átengedni a szűrőn! Mindenkit kérek, hogy a beküldött szöveget alakítsa át úgy, hogy az hírként jelenjen meg. Az esemény rendezőjét egyes szám harmadik személyben jelölje: „X. gyülekezet hálaadó istentiszteletet rendez...”, ne pedig „...hálaadó istentiszteletet rendezünk...”. A szövegben jelenjen meg minden, az alkalommal kapcsolatos információ, az alkalom helye, időpontja, a közreműködők neve stb. A naptár szolgáltatásban alapvetően evangélikus híreket, eseményeket jelentetünk meg, de szívesen fogadjuk az egyházhoz kapcsolódó eseményekről szóló híreket, illetve a társceházak minket érintő híreit is.

Ha kész az előkészített szöveg, akkor azt a fenti címen elérhető oldalon található Új hír, esemény beküldése linkre kattintva megjelenő úrlapon kell beküldeni. Fontos, hogy az úrlap valamennyi mezőjét szükséges kitölteni! A cím legyen egyértelmű, rövid. A „Részletek” mezőbe kerüljön az előkészített szöveg, majd ki kell választani a beküldött hír típusát: hír vagy esemény. Hírként a már megtörtént dolgokat kezeljük, eseményként a jövőbelieket. Fontos ennek helyes meghatározása, hiszen a rendszer másként kezeli a két adattípust. Ezen az oldalon

kell megadni a beküldő nevét és e-mail címét is, majd a „Küldés” gombra kattintva jut el a hír beküldője a részletes adatok megadására szolgáló oldalra.

Az ez után megjelenő oldalon megjelennek az előző oldalon megadott adatok, majd további adatokat kér az úrlap. A következő mezőben az alkalomhoz kapcsolódó „Helység”-et kell beírni. Nem azt a helyiséget, amely otthont ad az alkalomnak, hanem annak a településnek a nevét, ahol rendezik. A helyiség megnevezését a hír szövegében kell megadni!

Az esemény dátumát is pontosan kell közölni. A dátum alapján rendszerezi a rendszer a híreket, így – mivel a megjelenítés a portálon automatikus – a helytelen dátumnak akár a hír elérhetetlensége is lehet a következménye.

Kéri az úrlap azt is, hogy a beküldő jelölje meg a kapcsolódó szervezetet. A beküldött hírek megjelennek a kapcsolódó szervezet adatai mellett az on-line Név tárbán is, csakúgy, mint az Evangéli-

kus Életben olvasható, egy-egy szervezethez kapcsolódó cikkek linkje. Sokan elmulasztják beírni a kapcsolattartó személyét és elérhetőségeit, pedig ez a további információt kérők számára hasznos lehet.

Röviden essék szó arról is, hogy mi történik a beküldött hírrel. A naptár moderátora a hír beküldése után azonnal értesül róla e-mail útján, majd a fent leírt szempontok alapján ellenőrzi. Jellemzően – ha nincs szükség visszakerdezésre – a hír néhány órán belül megjelenik a we-

EGYHÁZ ÉS VILÁGHÁLÓ

Rovatgazda: Erdélyi Károly

bes felületen, majd éjfélkor a hírlevéllel is kiküldjük. A jövőbeli események hírt az alkalmat megelőző hét pénteken újra kiküldi a rendszer, hogy semmiképpen ne sikkadjon el az információ.

Végezetül röviden arról, hogy mi lesz a beküldött hírek további sorsa. A webes felületen havi rendszerezéssel jelennek meg a hírek, a honlapon tehát bármikor megtekinthetők évek múlva is. Minden hír megjelenik a kapcsolódó egyházkerület honlapján is egészen addig, amíg aktuális, ezért fontos, hogy jól adjuk meg a rendező szervezet nevét. Az eseménytárbán megjelenő hírekből tallóz

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

Csak prédikálj és írj!

Ribár János esperes tavasszal megjelent könyvét, amelyet ajándékba kaptam, nem tudtam letenni. Nagyheti és hűsvéti töltekezés volt ez számomra, különösképpen azért, mert – adottságaim folytán – nem tudom elhagyni az otthonomat. Az első olvasás után másodszer is böngészve vettem kézbe.

Méltatni a könyvet nem lenne szép tőlem, hiszen Gáncs Péter püspök a kötet bevezetőjében Köszönő köszöntő címen ezt már megtette (EvÉlet 2007/13. szám, 10. oldal); püspökünket „überelni” pedig nem kívánom, de nem is lenne illendő.

Ami azonban engem külön is megkapott, azt néhány mondatban elmondanám.

A 40. és a további oldalakon, de másutt is foglalkozik a hivatott szerző a tanatolói-giával, vagyis a halállal és annak okaival foglalkozó tudománnyal. A szakembereknek ez ismerős, de a szélesebb közönség nemigen olvashat e témáról. Nos, a kötet közlő e tárgy körben népszerű formában megírta, egyben tudományos ismereteket. A szerző tiszta hitbeli állásfoglalásai egyéb kérdésekben is szinte tananyagként lennének használhatók az egyházi iskolákban, sőt valamennyi – népünk életéért felelősséget érző – oktatási intézményben.

Itt csak néhány oldalszámra hívom fel a figyelmet – a teljesség igénye nélkül. A 23., 63., 76., 82., 113., 121., 150. oldalon kezdődő anyagokat emlitem. Címeiket szándékosan nem írok – talán felcsigázom olvasóink érdeklődését, hogy utánanézzenek, elolvassák, és épüljenek belőlük.

Meleg szeretettel ajánlom a kötetet – még akkor is, ha az idők folyamán újságunkban is olvashatták az egyes anyagokat – lelkeseknek, felügyelőknek, ifjúságunkért, népünkért felelősséget érzőknek, valamint közép- és felsőfokú oktatási intézmények diákjainak.

Köszönjük a szerzőnek ezt a szolgálatát, és köszönjük, hogy egyházközsége felkarolta a kiadást.

„Csak prédikálj és írj!” – szólhat a biztatás.

Én is köszönöm testvéri szeretettel:

ÓDOR ISTVÁN (Budapest)

SZERETETVENDÉGSÉGRE...

Kókuszos, nyári gyümölcs torta

Hozzávalók: 10 dkg finomliszt, 20 dkg kókuszreszelék, 10 dkg Rama margarin, 30 dkg kristálycukor, 2 tojássárgája, 4 tojásfehérje, 10 dkg tönkölyliszt, egy kevés tej, 1 csipet só, gyümölcs, vaj a süítőforma kikenéséhez.

Elkészítés: A finomlisztet 5 dkg kókuszreszelékkel, a margarinnal, 10 dkg cukorral, a tojássárgákkal, sóval és pici tejjel sima tésztává gyúrjuk. Letakarva 30 percre a hűtőbe tesszük. Közben a tojásfehérjéket nagyon kemény habbá verjük, apránként hozzáadjuk a maradék cukrot. A maradék kókuszreszeléket és a lisztet a tojás habba forgatjuk. Egy kacsos süítőforma alját vékonyan kivajazzuk. A tésztát a forma méretére nyújtjuk, és kibéleljük vele a formát. A kókuszos tojás hab felét rákenjük. A megtiszt-

tított gyümölcsöt elosztjuk rajta. Ízlés szerint megszórhatjuk még cukorral, majd rákenjük a maradék fehérjemasszát. A sütőt körülbelül 170 fokra melegítjük, a süteményt negyven percig sütjük. Tejszínnel, vaníliás pudinggal tálalhatjuk.

FOTO: BODA ZSUZSA

Felelősség, jó erkölcs, fenntartható társadalom

Új szemléletmódot nyújt a globális képzés

A Bocs Alapítvány az Eötvös Loránd Tudományegyetemmel együttműködve idén tavasszal rendezte meg a Fenntarthatóság és globalizáció című ismeretterjesztő képzését, melynek vezérgondolata az volt, hogy mindenkinek joga van a globalizáció kihívásaira felkészítő képzésre.

Az Evangélikus Élet környezetvédelmi rovata az elmúlt években többször is foglalkozott a globális képzés fogalmával, amely a környezeti nevelés, békéke nevelés, emberi jogi képzés, nemzetközi fejlesztési-segítésgnyújtási képzés, interkulturális és demokráciára nevelés együttese egy adott helyzetben élő közösség részére. Magyar keresztényként átérzhetjük felelősségünket azok iránt az embermilliók iránt, akik nálunk rosszabb anyagi körülmények között élnek, és akikre a globalizáció révén a mi életmódunk és fogyasztásunk is hatással van. Az Európai Unió tagjaként pedig Magyarország köteles támogatni a szegény országokat. Vajon tudjuk-e, hogy adónkból miként lehet ez igazán hatékony segítség? A globális képzés szem-

léletmódja és eszközei ezekben a kérdésekben próbálnak segíteni.

Az alábbiakban az idei kurzus előadójának egy-egy gondolatát felidézve mutatom be, hogy a hét péntek délutánból álló budapesti, illetve ezzel párhuzamosan Székesfehérváron, Szegeden és Szombathelyen megtartott kurzusokkal hogyan fejlődött tovább a globális képzés nemzetközi programja Magyarországon.

Simonyi Gyula közgazdász, teológus, a Bocs Alapítvány elnöke interneten is elérhető számítógépes animációkkal mutatta be, hogy a Föld országai milyen mértékben terhelik túl környezetüket. Társadalmaink fenntarthatatlanságának a túlfogyasztás és a túlnépesedés a két legfőbb oka. Míg a 20. század végéig biológiai létalapunk, a művelésbe vont termőföld területe nőtt, addig mára már csökkenő tendenciát mutat. Ezzel szemben a Föld népessége – bár lassuló ütemben – de még mindig rohamosan nő, tehát csökken az egy főre jutó termőföld. Egyszerű, jól megjegyezhető hasonlattal élve az emberiség növekedése közben

már „beverte a fejét a plafonba”, a Föld eltartóképességének a határához értünk. Ezt mutatja be a mellékelt ábra.

E veszélyes növekedésnek a nem anyagi gazdagságra törekvésre való áttéréssel és a Földünk egyes területein nagy méretekkel öltő nem kívánt gyermekfogantatások visszafogásával, azaz józan családtervezéssel lehet ellene menni. Az ilyen tudatformálást célzó programok támogatása hatékony segítség végső soron az egész emberiség jólété érdekében.

Varga Attila és Jakab György, az Oktatáskutató és -fejlesztő Intézet munkatársai a pedagógia felelősségéről, az emberi gondolkodásmódról beszéltek. A modern kor tudományos-technikai fejlődésbe vetett hite után a posztmodern gondolkodás számol azzal, hogy jólétünk bármikor véget érhet, akár katasztrófákkal is. Kiszámíthatatlan a jövő: nem tudjuk például, hogy az éghajlatváltozás következtében milyen mértékű népvándorlások, háborús konfliktusok lesznek. Az oktatásban már nem elég csak tárgyi ismereteket közvetíteni, a multikulturális környezetben kialakult értékviselkedésben jó erkölcsöt is át kell adni. Eltérő helyeződik a nevelésben a problémamegoldó készség fejlesztése, a csapatmunkában, helyi környezetvédelmi akciókban való részvétellel megszerzett tudás.

Takács Sánta András, az MTA Szociológiai Kutatóintézetének munkatársa négy fő globális környezeti problémát mutatott be (éghajlatváltozás, édesvízkészle-

járól való megegyezés. A globalizáció mozgatói a nemzetközi vállalatbirodalmak, amelyek például a helyi piacok megszűnésének irányába hatnak, s így a helyi közösségek szerveződését is befolyásolják.

Kajner Péter közgazdász, a Szövetség az Élő Tiszáért elnökségi tagja főként a magyar vidékgazdaság jelentőségéről beszélt. Magyarországon jelenlegi természeti adottságaira még erős, helyi önfenn tartó közösségeket lehetne szervezni, amelyek a globális gazdasági-kereskedelmi rendszerek válsága esetén különösen felértékelődhetnek.

A képzésen átadott szemléletmód és tudás véleményem szerint jó eszköz arra, hogy amíg Isten éltet, addig erőt, szeretetet tőle kérve munkálkodjunk a világ jólété és béke-essége érdekében, ahogyan meghagyta ezt a babiloni fogságba hurcolt zsidóknak is: „Fáradozzatok annak a városnak békességén, ahová fogságba vittetek benneteket, és imádkozzatok érte az Úrhoz, mert annak békességétől függ a ti békességetek is!” (Jer 29,7)

Ő új, örök közösségbe emeli a hozzá tőrt, amelyet már ebben a világban alkalmassá tesz az embertársainkért és környezetünkért való felelősségvállalásra, hogy jó cselekedeteink által is magához vonzzon minden ember.

■ BICZÓ DÉNES

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

HIRDETÉS

Pótfelvétel kántor szakra az Evangélikus Hittudományi Egyetemre

Az Evangélikus Hittudományi Egyetem pótfelvételt hirdet kántor alapszakra a 2007/2008-as tanévre. Képzésünk az egyházzene énekes, énekkari és hangszeres ágát öleli fel, továbbá alapozást ad az egyházi ifjúsági zenében. Lehetőség nyílik fűvös- és csemlalótanulmányokra is.

A képzéssel a főtí kántorképzőben végeztek és az egyházzenei tanulmányokat nem végeztek, de kellő zenei előképzettséggel rendelkezők számára szeretnénk felsőfokú továbbtanulási lehetőséget kínálni. A képzési idő hat félév.

Az alkalmassági vizsga anyaga és a szak óraterve megtekinthető az egyetem honlapján (<http://teol.lutheran.hu>). Bővebb információ a teologia@lutheran.hu e-mail címen vagy a 20/824-4900-s telefonszámon kérhető. Jelentkezési határidő: 2007. augusztus 15. Az alkalmassági vizsga időpontja: 2007. augusztus 31. Ezen a napon nyílik lehetőség a hittanértségi vizsga esetleges pótlására is.

DR. CSEPREGI ZOLTÁN rektor

Isten iránti hálával és örömmel értesítjük, hogy dr. Fabiny Tamás püspök július 28-án, szombaton 16 órakor a rádió evangélikus templomban lelkésszé avatja Óvári Pétert. Az ünnepi istentiszteletre és az azt követő szeretetvendégségre szeretettel hívjuk és várjuk.

A rádió evangélikus gyülekezet és az Óvári család

HIRDETÉS

Roszák Gábor evangélikus lelkész, otthonigazgató (telefon: 20/824-7621) szeretettel várja jelentkezésüket a közelmúltban Gödöllőn igényesen megépített és megnyílt Tessedik Sámuel Idősek Otthonába. Érdeklődni lehet még Bódiné Robotka Erika vezető ápolónál a 20/824-7620-as telefonszámon.

Értesítjük tisztelt olvasóinkat, hogy az Evangélikus Országos Könyvtár (1085 Budapest, Üllői út 24.) július 30-tól szeptember 7-ig zárva lesz. Dr. Mátyóki János igazgató

Fizessen elő lapunkra!

APRÓHIRDETÉS

Az égre mutató kereszt alatt a templomtorony legszebb díszé a toronyóra. Ön-nél működik? Toronyóra-, harangjáték-, haranglengető-, vezérlőóra-készítés, -javítás. 5 év garancia. Konkoly Múvek Toronyóragyára, 1102 Budapest, Állomás u. 14., telefon: 1/260-7065, 30/949-2915.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Ne legyen köztetek mérget és ürmöt termő gyökér! 5Móz 29,17b (Zsid 12,15; Jn 6,1–15; Ap-Csel 2,41–47; Zsolt 119,9–16) A mérgező, az ürmöt megkeserítő. A Biblia feltárja, hogy mindkettő gyökere a szívben van. Ha a keserűséget szabadjárá engedjük, növekedni kezd, és másokat is megfertőz. Az érzésből lesz a szó, a szóból pedig a tett. Figyeljük meg, ha egy társaságban egyvalaki gyűlölködni, panaszkodni kezd, milyen hamar társakra talál! Fertőzi a légkört. Ettől akar megóvni minket ez a mai íge.

Hétfő

Csalárdabb a szív mindennél, javíthatatlan; ki tudná kiismerni! Én, az Úr vagyok a szívek vizsgálója, a lelkek megítélője, mindenkivel úgy bánok, ahogyan megérdemli. Jer 17,9–10 (Fil 2,4; 2Krn 30,13–22; Mt 6,24–34) Mi a csalárdabb? Az, hogy a szívünk mindig hamis dolgokra épít: pénz, test, siker. Mindig a láthatókhöz tapad. Ha kérjük is Isten segítségét, a szívünk mélyén igazában saját terveinkben, emberi kapcsolatainkban bízunk. Isten ezt a hamis bizakodást akarja megtörni bennünk. Valójában nem is javításra, hanem új szívre van szükségünk!

Kedd

Jézus eltávozott onnan hajón egy lakatlan helyre egyedül. Amikor meghallotta ezt a sokaság, utánament gyalog a városokból. Amikor Jézus kiszállt, és meglátta a nagy sokaságot, megszánta őket, és meggyógyította betegeiket. Mt 14,13–14 (3Móz 10,3; Mt 22,1–14; Mt 7,1–6) Jézus nem nagynak látja az embert. Szerinte az ember: szívszört, pásztor nélküli, beteg és erőtelen. – Ki vagyok? Van-e helyes önismeretem? A betegágy arra tanít: nincs ellenálló erőm a betegségekkel szemben. A bűn pedig azt jelzi: nincs ellenálló erőm a bűnnel szemben, szabad prédája vagyok indulatoknak, szenvedélyeknek. Jézus, mindezt látva, nem taszít el, hanem szánalommal hajol hozzám, hogy segítsen, mint jó pásztor, mint áldott orvos.

Szerda

Örökké emlékezik szövetségére, az ezer nemzedéknek parancsolt ígére. Zsolt 105,8 (Róm 6,5; Zak 8,9–17; Mt 7,7–11) Isten érthetetlen kegyelme, hogy a bűneset után szövetséget kötött az emberrel. Csak azt szoktuk elfelejteni, hogy minden szövetségnek két oldala van. Isten megtartja ígérteit, bűneinket megbocsátja, gondol visel rólunk, őriz. De mi megfedelkezünk ígérteinkről. Csak panaszaink, követeléseink vannak. Csak ajándékaira tartunk igényt, de nem keressük először Isten országát.

Csütörtök

Adjatok hálát az Úrnak, hívjátok segítségül nevét, hirdessétek tetteit a népek közt! Zsolt 105,1 (Mt 10,27; 1Kor 10,16–17; Mt 7,12–23) A hálátlanság bűn. Mögötte ott van az Istentől elszakadt ember gögje. Van ember, aki a másik embernek sem köszön meg semmit. Neki minden jár... Különösen az Istentől kapott, valójában meg sem érdemelt ajándékokat vesszük természetesnek. Ilyen például az egészség, a család, az éjszakai nyugalom és még sok minden más. Amit nem köszönök meg Istennek, azon nincsen áldás.

Péntek

Aggódásával ki tudná közületek meghosszabbítani életét csak egy arasznyival is? Mt 6,27 (Préd 8,8; Lk 22,14–20; Mt 7,24–29) Nehéz szabadulni az aggodalmaskodástól, mert az a szívben fészkel. Minduntalan elénk hozza a jövőt: mi lesz holnap? Mi lesz, ha egyedül maradok betegen, tehetetlenül? Mi lesz a gyerekeimmel, hogyan boldogulnak? Mindent sötétnek, reménytelennek látunk. Pedig Jézus bátorítóan mondja: tekintsetek a mezők liliomaira, az égi madarakra... Istennek rájuk is van gondja – mennyivel inkább van ránk!

Szombat

Öregkoromban se vess el engem, ha elfogy az erőm, ne hagyj el! Zsolt 71,9 (Róm 4,19; Jel 19,4–9; Mt 8,1–4) Fogj az erőnk. Hiába megyek lassan a lépcsőn, mégis érzem a szívemet, meg kell állnom. Hol van már a végigaludt éjszaka, a reggeli friss ébredés? A barátok, kortársak – ha még élnek is – lassan elmaradnak mellőlünk. Csak egy biztos kapaszkodó van: Isten ígéréte, hogy az erőtlen erejét megsokasítja. Jó ezzel a tudattal indulni a mai napon is!

■ GÁNCIS ALADÁR

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból július 22-től július 29-ig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>8.30 / Civil rádió Evangélikus félóra Az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében</p> <p>10.05 / mtv Metodista magazin (26')</p> <p>10.30 / mtv Református ifjúsági műsor (10')</p> <p>11.10 / mtv Mai hitvallások. A néhai Andorka Rudolf szociológussal tíz évvel ezelőtt készített interjú ismétlése (ism.: m2, 13:55)</p> <p>11.30 / mtv Zsoltárvariációk (30')</p> <p>12.05 / Duna Tv Élő egyház (26')</p> <p>15.15 / Kossuth rádió Csillagpont. Beszámoló a sárospataki országos református ifjúsági találkozóóról (45')</p>	<p>13.04 / Kossuth rádió A feleségem története Füst Milán regénye folytatásokban, 1. rész (22')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió Krisztus közöttünk! A görög katolikus egyház félórása</p> <p>14.00 / Bartók rádió HangjátékTér A jó palócok Jelenetek Mikszáth Kálmán novelláiból (31')</p> <p>14.20 / Duna II. Autonómia Mindentudás Egyeteme Ádám Veronika: Mindennapi kenyerek (60')</p> <p>20.20 / Duna Tv Cérnaszálon (magyar dokumentumfilm, 2005) (53')</p>	<p>6.25 / Duna Tv Isten kezében (ism.) (26')</p> <p>13.30 / Kossuth rádió Tanúim lesztek! A római katolikus egyház félórása</p> <p>14.00 / Duna Tv Nyolcvan nap alatt a föld körül (nemzetközi koprodukciós tévéfilmsorozat, 1989) 1. rész (92')</p> <p>14.20 / Duna II. Autonómia Mindentudás Egyeteme Iván László: Öregedés – örök ifjúság? (60')</p> <p>15.05 / PAX Kerekpártúra egyháztörténeti utakon Oltárképek – életképek (ZMC – 26')</p> <p>20.00 / Duna II. Autonómia A mi golyánk (magyar dokumentumfilm, 1998) (29')</p>	<p>14.20 / Duna II. Autonómia Mindentudás Egyeteme Horváth Iván: Balassi Bálint és a számítógépes irodalomkutatás (60')</p> <p>14.00 / Bartók rádió HangjátékTér Aranyasárkány Fejezetek Kosztolányi Dezső regényéből, 1. rész (48')</p> <p>15.05 / PAX Kerekpártúra egyháztörténeti utakon Beszélő kövek (ZMC – 19')</p> <p>20.00 / Duna II. Autonómia A lép és a pagony dalnoka (magyar ismeretterjesztő film, 2006) (43')</p> <p>20.40 / m2 Goriot apó (francia-belga-román tévéfilm, 2004) (100')</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>6.25 / Duna Tv Élő egyház (ism.) (26')</p> <p>9.45 / m2 Az Árpád-kor templomai 22. rész (15')</p> <p>12.30 / Duna II. Autonómia Talentum. Udvaros Dorottya (2004) (27')</p> <p>13.05 / m2 Másfél millió lépés Magyarországon, 11. rész (35')</p> <p>16.25 / Duna II. Autonómia Petőfi koszorú (magyar dokumentumfilm, 2004) (49')</p> <p>17.35 / Filmmúzeum Lila ákác (magyar film, 1934) (72')</p> <p>19.05 / HBO Charlie és a csokigyár (amerikai film, 2005) (115')</p>	<p>9.20 / Filmmúzeum A kis herceg (amerikai film, 1939) (94')</p> <p>9.40 / Duna II. Autonómia Isten kezében (ism.) (26')</p> <p>13.05 / m2 Másfél millió lépés Magyarországon, 12. rész (40')</p> <p>14.00 / Bartók rádió HangjátékTér. Őszi versenyek Krúdy Gyula elbeszéléseinek rádióváltozata (33')</p> <p>15.05 / PAX Kerekpártúra egyháztörténeti utakon Erős vár a mi Istenünk (ZMC – 28')</p> <p>20.40 / m2 Csillagot az égről (amerikai film, 1996) (100')</p> <p>21.03 / Bartók rádió Évszázadok muzsikája (89')</p>	<p>6.05 / Duna Tv Magyar első. Az első magyar védett állatok (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2004) (15')</p> <p>7.30 / Rádió C (FM 88,8) Evangélikus félóra az Evangélikus Missziói Központ szerkesztésében</p> <p>8.00 / Duna II. Autonómia Törédékek. Református kollégiumok (magyar ismeretterjesztő sorozat, 2001) (21')</p> <p>8.30 / Kossuth rádió Kopogtató Ferkó Zoltán kerekpáros zarándoklata a moldvai csángó magyarok anyanyelvű vallásgyakorlásáért (30')</p> <p>12.05 / Duna Tv Isten kezében. Mindszenty Venezuelában (26')</p>	<p>8.30 / Kossuth rádió Édes anyanyelvünk (5')</p> <p>11.00 / mtv Német ajkú evangélikus gyülekezetek, 1–2. rész: Kitelepítések Sopronból és környékéről (ism.: m2, 13:55) (61')</p> <p>12.05 / Duna Tv Élő egyház (26')</p> <p>15.04 / Kossuth rádió Tetten ért szavak (11')</p> <p>16.00 / Duna II. Autonómia Egyszemélyes Magány Színház Dusa Ödön lakásszínháza (2006) (52')</p> <p>19.30 / Duna Tv Tosca – Giacomo Puccini operája (francia játékfilm, 2001) (120')</p> <p>22.05 / PAX Alpha-kurzus Mit tesz a Szentlélek? (41')</p>

A TE HITED, A TE OLDALAD

myLuther

Evangélikus diákÉlet • www.myluther.hu

Evangélikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
 EvÉlet on-line: www.evelet.hu
 Hirdetésfelvétel: hirdetes@evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5519, fax: 1/486-1195. **Szerkesztőségvezető:** Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu). **Szerkesztésig titkár** (előfizetési és hirdetési ügyek referense): Vítális Judit (judit.vitalis@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztő:** Dobsonyi Sándor (sandor.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Huszár Mariann (mariann.huszar@lutheran.hu). **Tervező-szerkesztő / EvÉlet on-line:** Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). **Főmunkatárs:** Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu).

Rovatvezetők: Hafenschér Károly (fif.) – Ige- és hirdető (karoly.hafensch@lutheran.hu), Kendeh K. Péter – Oratio oecumenica (peter.kendeh@lutheran.hu), Koháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghegyi Antal – A vasárnap ígje (antal.veghegyi@lutheran.hu).

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK)
 INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518, fax: 1/486-1229. **Felelős kiadó:** Kendeh K. Péter (peter.kendeh@lutheran.hu).

Nyomdai előállítás: Grafika Press ZRt.
 1101 Budapest, Monori út 1–3.
 Felelős vezető: Farkas Tamás vezérigazgató

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre 2340 Ft, fél évre 4680 Ft, egy évre 9360 Ft, szomszédos országba egy évre 31 900 Ft (123 euró), egyéb külföldi országba egy évre 37 200 Ft (143 euró).

Csak a minden hónap 15-ig beérkező lemondásokot tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Az adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökéig kérjük leadni! A hétfő delutáni lapzárta kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztéssel egyetemesen egyeztetett) írások tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu, a hirdetéseket a hirdetes@evelet.hu címre várjuk.